

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Освітня програма	8690 Бізнес-адміністрування
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	073 Менеджмент

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	8690
Назва ОП	Бізнес-адміністрування
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Робул Юрій Володимирович, Валькова Олена Олександрівна, Ковтун Олена Анатоліївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	28.09.2023 р. – 30.09.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/64210>

Програма візиту експертної групи <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/64210>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загальне враження від ОП “Бізнес-адміністрування”, що реалізується в ДВНЗ УжНУ є позитивним. ОП має можливості для перспективи розвитку та вдосконалення через уточнення особливості ОП та фокусування її на цілях та напрямках розвитку з урахуванням регіонального контексту і програм транскордонного співробітництва через включення ОК, що забезпечать підготовку фахівців з адміністрування бізнес-процесів та набуття здобувачами відповідних компетентностей для розвитку таких навичок. Цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО. Під час розробки та модернізації ОП залучено потенційних роботодавців, випускників та здобувачів, про що свідчить склад проектної групи, до якої включено, починаючи з 2023 року, представників стейкхолдерів та надана підтверджуюча документація про щорічний розгляд пропонувань змін, їх обговорення та удосконалення ОП шляхом впровадження наданих пропозицій. Оновлена редакція 2023 р. мети ОП в частині “інноваційної діяльності транскордонного регіону через призму проектного підходу” може визначити її унікальність та розкрити особливість через фокусування саме на нюансах транскордонного співробітництва та процесів бізнес-адміністрування, що супроводжують цей процес шляхом інтеграції тематики в існуючих ОК та/або виокремлення ОК за вибірковою складовою. Структура та зміст ОП повністю відповідає стандарту вищої освіти, визначаючи набір тих освітніх компонент, що здатні забезпечити досягнення визначених програмних результатів навчання відповідно СВО, затвердженим Наказом МОН України № 959 від 10.07.2019 р. за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти та предметній області спеціальності 073 “Менеджмент”. ЗВО популяризує академічну доброчесність, про що свідчать впроваджені процедури та їх дотримання, що було підтверджено на зустрічах зі здобувачами та НПП. Заклад має достатній рівень кадрового, матеріально-технічного, та інформаційного забезпечення, що було продемонстровано під час проведення онлайн зустрічей з представниками відповідних служб та НПП, прямої онлайн-трансляції по аудиторіях, приміщеннях факультету історії та міжнародних відносин УжНУ, випускової кафедри бізнес-адміністрування, менеджменту маркетингу, бібліотеці, укриття тощо. Створено умови для навчання осіб з особливими потребами: на території університету є можливість використання пандуса та виклик допоміжного персоналу через дзвінок на вході. Загалом ОП “Бізнес-адміністрування” відповідає вимогам законодавства та критеріям оцінювання якості освітньої програми

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Цілі ОП відповідають місії та стратегії УжНУ. ОП має чітку структуру, зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 073 “Менеджмент” та дозволяє досягти ПРН. ОК, включені до ОП складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. ОП має можливості для перспективи розвитку та вдосконалення через уточнення в редакції 2023 р. особливості ОП на використанні регіонального розташування УжНУ та фокусуванні її на цілях та напрямках розвитку з урахуванням регіонального контексту відповідно до головних пріоритетів Регіональної стратегії розвитку Закарпатської області на період 2021-27 рр., а саме: “прискорення досягнення конкурентоспроможності та інноваційності регіональної економіки” (п.2) та “побудова локальних економік знань та смарт-спеціалізація” (п.3). До викладання окремих ОК залучаються представники громадянського суспільства і ці компоненти розвиваються в активній взаємодії з ними. Випускники ОП, які нині працюють, відзначають зміст та рівень викладання на ОП як важливі чинники їх кар’єрного успіху та зростання (зокрема в частині організації практики, що для багатьох з них стало першим місцем працевлаштування). До розробки та реалізації ОП залучаються стейкхолдери, їх рекомендації враховуються при регулярному перегляді та оновленні ОП (підтверджено на фокус-зустрічі з роботодавцями, зокрема Кунином Є.П., що є членом РГ ОП). Правила прийому та Положення про порядок визнання в УжНУ результатів навчання, здобутих у неформальній освіті чіткі, зрозумілі, враховують особливості ОП та не містять будь-яких дискримінаційних положень, що було підтверджено при проведенні зустрічей зі здобувачами і витягами з протоколів засідання кафедри бізнес-адміністрування, менеджменту і маркетингу щодо розгляду таких заяв та їх підтримку на користь заявника. Форми, методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та ПРН, базуються на врахуванні студентоцентрованого підходу (із забезпеченням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії) і принципів академічної свободи. Академічна та професійна кваліфікація НПП корелює з ОК та забезпечує досягнення визначених ОП цілей та ПРН. УжНУ має матеріально-технічну, методичну (через електронне середовище порталу УжНУ на базі Moodle) та інформаційну базу, що дозволяє забезпечувати якісний освітній процес, що було підтверджено на зустрічах з представниками усіх груп стейкхолдерів. В УжНУ розроблено і розміщено на сайті для публічного доступу структурований та розгалужений перелік внутрішніх нормативних документів, які містять чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов’язки всіх учасників освітнього процесу. Здобувачі активно долучаються до освітньо-наукової діяльності випускової кафедри, активно застосовуються такі інтерактивні методи навчання, як: комплексні практичні індивідуальні та групові завдання, презентації, дискусії, підготовка та презентація наукових робіт. УжНУ популяризує академічну доброчесність.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Цілі ОП визначають її особливість як “активізація ділового клімату та інноваційної діяльності транскордонного регіону”, але не мають відображення ні в додаткових СК, ПРН, ні у назвах та змісті обов’язкових ОК. Рекомендація: чітко наповнити відповідність ОК сформульованій особливості ОП, забезпечивши виділення тематики та кейсів на прикладі підприємств Закарпатської області, враховуючи напрями оновленої Концепції розвитку регіону на 2024-2030 рр. 2. ЕГ відзначає обмеженість використання кращих практик закордонних ЗВО для можливого впровадження в ОП при її оновленні, ґрунтуючись лише на досвіді МВА програми Швейцарської школи бізнесу та менеджменту у Женеві при оновленні ОК6 та уточнення мети ОП, зосереджуючись на проектному підході

приватного Університету ДТІ, Словаччина. Рекомендація: диверсифікувати проведення аналізу аналогічних ОП в іноземних та українських ЗВО з метою імплементації кращих практик. 3. Згідно таблиці 2 стандарту ВО, ПРН12 має відповідати здобуття СК7, що згідно матриці 4 ОП забезпечується ОК4,6,9,11. Згідно матриці 5 ОП, ПРН12 забезпечується ОК5,8,11. Таким чином, забезпечення СК7 набувається лише ОК11 “Виконання та захист кваліфікаційної роботи магістра”. Рекомендація: додати в ОК5 “Проектний менеджмент” до переліку ПРН саме ПРН12, що збалансує визначену колізію забезпечення СК7. 4. Розподіл ауд.годин на тиждень (колонки 16-17 навчального плану) не відповідає загальній кількості ауд.навантаження (колонка 10 навчального плану). Структура навчального плану ОП потребує удосконалення в частині тижневого розподілу годин по ОК. Рекомендація:унормувати тижневий розподіл ауд.годин, синхронізуючи з розкладом занять. 5. В ОП заплановано двосеместрове теоретичне навчання з семестровим навантаженням 19 та 18 год/тиждень, що обмежує здобувачів у контактних годинах як з НПП, так і груповій взаємодії. Рекомендація:розширити розподіл тижневого ауд.навантаження, що дозволить додати до змісту ОК саме специфіки транскордонного співробітництва, забезпечить виконання означеної особливості ОП та сприятиме покращенню якості ОП в частині розширення можливостей здобувачів до розвитку як фахових, так і соціальних компетентностей через активну предметну взаємодію. 6. Обсяг реалізації програм інтернаціоналізації для НПП та здобувачів за ОП не відповідає потенціалу ЗВО (при оголошених 125 угодах УжНУ лише один приклад мобільності здобувачки Гецько Т.) Рекомендація:активізувати існуючий потенціал міжнародної співпраці УжНУ для розвитку мобільності (як освітньої, так і наукової) здобувачів та НПП за ОП (у т.ч.онлайн). 7. Інформація щодо вакансій для потенційного працевлаштування випускників УжНУ розміщена на веб-сторінці Центру гум.-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування університету, на якому складно відслідкувати пропозиції для ОП. Рекомендація:створити на сторінці випускової кафедри та/або Центру інформаційну сторінку щодо можливостей працевлаштування для випускників ОП та започаткувати систематичне відстеження кар’єрного шляху випускників ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОП “Бізнес-адміністрування” визначено як “професійна підготовка висококваліфікованих фахівців з менеджменту із широким доступом до працевлаштування у сферах управління та адміністрування, здатних керувати діяльністю суб’єктів господарювання, різних за розміром та організаційно-правовою формою, вести ефективну підприємницьку діяльність у різних галузях, що реалізовується через теоретичну і практичну компоненти і забезпечує ключову вимогу активізації ділового клімату та інноваційної діяльності транскордонного регіону через призму проектного підходу” що корелює з метою УжНУ, визначеною у п.1.2. ”Концепції інноваційного розвитку ДВНЗ “Ужгородський національний університет” на 2015-2025 рр.” (<https://cutt.ly/2wbJru6i>) та відповідає напрямкам його розвитку. Особливість ОП визначено як “...теоретична та практична підготовка менеджерів, здатних управляти різними, за розміром, організаційно-правовою формою та галузями, підприємствами на основі комплексного підходу: (1) поєднання університетської освіти з практичною підготовкою через сучасні інтерактивні методи викладання (тренінги, кейс-метод, ділові ігри, лекції від практиків, воркшопи та виробничі практики); (2) визначення власної індивідуальної освітньої траєкторії через самонавчання та саморозвиток; (3) акценту на формуванні навиків з креативного мислення, лідерства та критичного мислення, проектного менеджменту (навички управління проектами, розробки індивідуальних стартапів, підприємницьких проектів (бізнес-планів); (4) розробки стратегій експортного потенціалу підприємств з урахуванням транскордонного регіону, що є основними точками росту регіональної та національної економіки у воєнний період” через низку зазначених прийомів, що носять узагальнений характер, який формує професійні компетентності фахівців з менеджменту. Водночас, зазначена особливість ОП є означеною в редакції ОП 2023 року, але не має відображення ні в додаткових компетенціях, ні у назвах ОК, ні у змісті обов’язкових ОК, до яких ЕГ отримала доступ на порталі УжНУ. Але слід зазначити, що тематика кваліфікаційних робіт (<https://cutt.ly/awb8SNHc>, с.44-47, <https://cutt.ly/owb8Da2J>) дозволяє зробити висновок, що зазначена особливість може бути відображена при виконанні цього виду робіт, так як об’єктом дослідження виступають організації Закарпатського регіону. ЕГ зазначає, що оновлена редакція 2023 р. мети ОП може визначити її унікальність та розкрити особливість через фокусування саме на нюансах транскордонного співробітництва та процесів бізнес-адміністрування, що супроводжують цей процес шляхом інтеграції тематики в існуючих ОК та/або виокремлення ОК за вибірковою складовою. Також в ОП не визначено додаткові СК, ЗК та ПРН, які б вказували на розвиток додаткових особливих компетентностей та ПРН.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

До процесу постійного моніторингу, оновлення та обговорення залучені представники різних рівнів стейкхолдерів. До РГ розробників ОП долучились: роботодавець Кунинець Є.П., президент ТОВ “ЕНО меблі ЛТД” (<https://cutt.ly/uwbJ0dTX>, (протокол №7 від 20.01.22); здобувач Гецько Т. (ОП за 2023р.). Практика інтеграції до складу РГ розробників ОП представників усіх груп стейкхолдерів започаткована з 2023 р. ОП в редакції 2020, 2022 рр. відсутні на сайті для ознайомлення та аналізу. Відсутність ОП в редакції 2022 р. пояснює протокол №1/2022 засідання РГ ОП від 18.04.2022 про продовження дії чинної редакції ОП 2021 р. ОП та її компоненти можуть щорічно оновлюватись, що регулюється Положенням про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм в УжНУ (<https://cutt.ly/TwbJmPx9>), п.3.3.9. Починаючи з редакції ОП 2023 р. (<https://cutt.ly/CwbJDzTq>), за рекомендацією здобувача Гецько Т. було виключено курсову роботу з дисципліни “Бізнес-планування та створення стартапів” (протокол засідання РГ ОП №3/2022), аргументуючи це недоцільністю та використанням вивільненого часу для досліджень та написання кваліфікаційної роботи (<https://cutt.ly/zwnsgrp0>), що також було підтверджено під час зустрічі з фокус-групою здобувачів. За її ж рекомендацією було підсилено ПРН7 в частині здійснення ефективних комунікацій з представниками різних професійних груп в міжнародному контексті та ПРН 9 в частині спілкування іноземною мовою у професійних і наукових колах включенням ОК2 Іноземна мова для менеджерів до ОП в якості обов'язкової компоненти. Рекомендація Попик В. щодо інтеграції до ОП дисципліни емоційного інтелекту та тайм-менеджменту (самоменеджменту), яка ґрунтувалась, в тому числі, на результатах опитування 2022 р., знайшла відображення у ВК кафедрального каталогу вибіркових навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/ownY59eJ>). За результатами опитування стейкхолдерів пропонувалось додати в якості вибіркових компонент: “Інвестиційний менеджмент”, “Інноваційний менеджмент”, “Управління бізнес-процесами” (протокол №3/2022 від 27.12.22); роботодавці Я.Яцола та М.Ковтун пропонували ввести до переліку вибіркових ОК “Податковий менеджмент”, “Фінансовий менеджмент”, “Цифрові стратегії в менеджменті”, “Ризик-менеджмент” (протокол №5/2023 засідання РГ від 30.03.23). Зазначені ВК є у каталозі вибіркових ОК (<https://cutt.ly/ownY59eJ>). Директор “Волфрекрут Україна” Тромбола В. зазначив на необхідності інтеграції до ОП курсу з вивчення іноземної мови професійного спілкування, що також підтвердив стейкхолдер під час зустрічі (<https://cutt.ly/ywnsZ6dN>). Розгляд цього питання також підтверджено протоколом 5/23 засідання РГ від 30.03.23. Дані факти є зафіксованими у наданих протоколах засідань кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту, РГ ОП та підтверджено як роботодавцями, так і здобувачами під час спілкування ЕГ із зазначеними фокус-групами

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Місія та візія УжНУ, цілі ОП “Бізнес-адміністрування” та ПРН відповідають меті і головним пріоритетам Регіональної стратегії розвитку Закарпатської області на період 2021-2027 років (<https://cutt.ly/Wwb1soRl>) в частині п.2. “Прискорення досягнення конкурентоспроможності та інноваційності регіональної економіки” та п.3. “Побудова локальних економік знань та смарт-спеціалізація”, Концепції стійкого розвитку сільських територій Закарпатської області на 2020-27 рр. (<https://cutt.ly/gwbM1VM8>). Цілі ОП у 2023 р. були уточнені, порівняно з варіантом ОП в редакції 2021 р., де було визначено, що ОП передбачає “...ключову вимогу активізації ділового клімату та інноваційної діяльності трансформованого регіону через призму проєктного підходу”. ОП в редакції 2022 р. на сайті відсутня. На думку ЕГ, сформульована мета ОП може визначати її унікальність та можливе фокусування на регіональному контексті, проте серед переліку ОК, ПРН, ЗК і СК не знайшли свого відображення. Відповідно до інформації, що була отримана під час спілкування зі стейкхолдерами-роботодавцями ОП “Бізнес-адміністрування”, Закарпатська обл. характеризується значною кількістю підприємств, що можуть вести бізнес із країнами ЄС, що також було зазначено під час відкритої фокус-зустрічі, що дозволяє враховувати особливості регіонального контексту при формуванні цілей та ПРН ОП. Тому є потреба в ОК, що розкривають особливості підготовки менеджерів для розвитку таких навичок. Унікальною є можливість використання потенціалу викладачів, які мають практичний досвід та професійну компетентність, а саме викладача-практика Бондаренко В., що було зазначено під час зустрічі з фокус-групами та зумовило формування таких ПРН, як: ПРН 1-5; ПРН 7; ПРН 10; ПРН 13. Як було встановлено ЕГ, Гарантом ОП та членами ПГ ОП здійснюється тісна комунікація з Дія Бізнес, з яким існує домовленість про співробітництво в особі Лесі Кайнер, керівника ЦПП “Дія Бізнес” в м.Ужгород та організуються консультації студентам щодо започаткування власної справи, необхідності поєднання проєктного менеджменту з цифровими навичками. Також додатково ЕГ була проінформована (<https://cutt.ly/Pwb1GBgT>) щодо того, що при оновленні ОК6 “Проєктний менеджмент” було враховано досвід функціонування МВА Швейцарської школи бізнесу та менеджменту у Женеві (<https://cutt.ly/ywb1S8t5>) та НТУ “КПІ ім. І. Сікорського” (<https://cutt.ly/Xwb18Mot>); ОК “Маркетинговий менеджмент” та ОК “Фінансовий менеджмент” були імплементовані до ОП в результаті опрацювання кращих практик ХНЕУ ім.С.Кузнеця (<https://cutt.ly/Gwb1KxlG>) та НТУ “КПІ ім. І. Сікорського” (<https://cutt.ly/Xwb18Mot>). Також було вирішено модернізувати мету ОП «Бізнес-адміністрування», зосереджуючись на проєктному підході (в т.ч. який використовують на ОП “Менеджмент та економіка” рівня магістр у приватному Університеті DTI, Словаччина (<https://cutt.ly/FwbouxoA>))

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати

навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП відповідає чинному СВО за спеціальністю 073 «Менеджмент» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, що затверджено Наказом МОН України № 959 від 10.07.2019 р. ОП містить необхідні та ідентичні відповідно стандарту загальні й фахові компетентності та ПРН, що реалізуються в межах ОП через засвоєння окремих освітніх компонентів (навчальних дисциплін, практик). Водночас, ЕГ відзначає, що згідно таблиці 2 СВО, ПРН 12 має відповідати здобуття СК7 “Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість”, що згідно матриці 4 ОП забезпечується ОК4, 6, 9, 11. Згідно матриці 5 ПРН 12 забезпечується ОК 5, 8, 11 - що говорить про забезпечення СК7 лише ОК11 “Виконання та захист кваліфікаційної роботи магістра”. Аналізуючи ОП та навчальний план зі змінами і доповненнями 2023 рр., ЕГ дійшла висновку, що ОП забезпечує досягнення всіх результатів навчання, визначених у стандарті вищої освіти за даною спеціальністю.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ЕГ вважає, що позитивною є практика тісної співпраці усіх стейкхолдерів у формуванні та перегляді ОП, включення до групи розробників представників усіх груп стейкхолдерів, врахування більшості їх рекомендацій при оновленні ОП. На думку експертної групи, визначені ПРН за ОП відповідають стандарту зі спеціальності 073 “Менеджмент” другого (магістерського) рівня вищої освіти. Існує зацікавленість стейкхолдерів-роботодавців у долученні до процесів обговорення та оновлення ОП. За спеціальністю 073 “Менеджмент” передбачається започаткування ОНП для здобувачів третього рівня вищої освіти, у зв'язку із чим, докладаються зусилля для формування складових ОНП для забезпечення бажаних випускників ОП продовжувати навчання за даною спеціальністю.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

ЕГ зазначає, що сформульовані цілі ОП можуть визначати її особливості, в частині “...активізації ділового клімату та інноваційної діяльності транскордонного регіону”, але не має відображення ні в додаткових компетенціях, ні у назвах ОК, ні у змісті обов'язкових ОК, до яких ЕГ отримала доступ на порталі УжНУ Рекомендації: Більш чітко наповнити відповідність ОК сформульованій унікальності ОП, забезпечивши виділення тематики та кейсів на прикладі підприємств Закарпатської області, враховуючи стратегічні напрями оновленої концепції розвитку регіону на 2024-2030 рр. ЕГ відзначає обмеженість використання кращих практик закордонних ЗВО для можливого впровадження в ОП при її оновленні, ґрунтуючись лише на досвіді МВА програми Швейцарської школи бізнесу та менеджменту у Женеві при оновленні ОК6 та уточнення мети ОП, зосереджуючись на проектному підході приватного Університету ДТІ, Словаччина. Рекомендація: Диверсифікувати проведення аналізу аналогічних ОП саме з “Бізнес-адміністрування” в іноземних та українських ЗВО з метою імплементації кращих практик та досвіду інших університетів

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Проведений аналіз свідчить, що цілі та мета ОП корелюються з Концепцією інноваційного розвитку ЗВО, а зазначені в ній програмні компетентності та результати навчання формуються з урахуванням інтересів зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів. Це зумовлює повну відповідність ОП підкритеріям 1.2.-1.4, без ознак інноваційності та унікальності. Особливість ОП є визначеною, але не знайшла відображення ні в додаткових ПРН, ЗК та СК, що унеможливує виділити унікальність. Враховуючи сильні сторони та незначні недоліки, ЕГ вважає, що ОП за критерієм 1 відповідає рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП у кредитах ЄКТС становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. 67 кредитів ЄКТС, що становить 74,4% обсягу освітньої програми, спрямовано на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти. 23 кредити ЄКТС, що становить 25,6% обсягу ОП, відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти. Для підтвердження оглянуто навчальні плани 2021 та 2023 років (в ОП редакції 2019 структура розподілу була наступна: обов'язкові компоненти ОП - 36 кредитів, вибіркові - 24, фахова практика - 10,5, захист - 18, атестація - 1,5). В редакції ОП 2023 р. на фахову практику відведено 10,5 кредитів, що становить 11,7%. Блок обов'язкових освітніх компонент - 37 кредитів (41%), практики - 10,5 кредитів (11,7%), виконання та захист кваліфікаційної роботи - 19,5 кредитів (21,7%). На блок вибіркових компонент відведено 23 кредити, що становить 25,6% від загального обсягу. Вибіркові компоненти, сформовані з розподілом по семестрах: 1 семестр - 12 кредитів (13,4%), 2 семестр - 11 кредитів (12,2%), в третьому семестрі передбачено проходження фахової практики обсягом 7 тижнів та 10 тижнів на виконання кваліфікаційної роботи магістра, опановування теоретичних ОК в третьому семестрі не передбачено (зосередження лише на випускній кваліфікаційній роботі).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП має чітку структуру з 11 ОК і 6 ВК та відповідає Положенню про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм у ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/9wnbc9Vz>). Обов'язкова частина ОП відповідно до поданого навчального плану складається із дисциплін загальної підготовки (ОК1, ОК2) загальним обсягом 7 кредитів ЄКТС (7,8%), дисциплін професійної підготовки (ОК3-ОК9) загальним обсягом 30 кредитів ЄКТС (33,3%), практики (ОК10) загальним обсягом 10,5 кредитів ЄКТС (11,7%), а також підготовки кваліфікаційної роботи та атестації (ОК11) загальним обсягом 19,5 кредитів ЄКТС (15%). На вибіркову складову ОП відводиться 23 кредити ЄКТС (21,7%), у межах якої здобувачі мають можливість сформувати індивідуальну освітню траєкторію і поглибити свої знання та компетентності. Вибіркова частина формується з ВК загальноуніверситетського та кафедрального каталогу, розділена на два семестри. У третьому семестрі аудиторного навантаження не передбачено. Редакція ОП 2023 р. містить всі необхідні структурні елементи програми (п.1 ОП, у т.ч., однозначні формулювання ПРН відповідно до СВО), а також матриці відповідності програмних компетентностей компонентам. Відповідно до підкритерію 2.2., досягнення ПРН мають корелювати із загальними компетентностями (передбаченими СВО). Згідно п.2.2.7 Положення про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм у УжНУ (<https://cutt.ly/TwbJmPx9>) певна компетентність має бути забезпечена компонентом ОП та згідно п.2.2.8 цього ж Положення певний ПРН забезпечується компонентом ОП. Ознайомившись та проаналізувавши матрицю 2 забезпечення ПРН відповідними компетенціями, ЕГ констатує, що згідно таблиці 2 СВО, ПРН 12 має відповідати здобуття СК7 “Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість”, що згідно матриці 4 ОП забезпечується ОК4, 6, 9, 11. Згідно матриці 5 ПРН 12 забезпечується ОК 5, 8, 11 - що говорить про забезпечення СК7 лише ОК11 “Виконання та захист кваліфікаційної роботи магістра”. Структурно-логічна схема ОП (п.2.2 ОП) дає можливість встановити логічну послідовність вивчення ОК, що забезпечують досягнення мети ОП та заявлених ПРН. ЕГ вважає більш логічним, щоб ОК6 Проектний менеджмент передувала ОК4 Маркетинг менеджмент. На думку ЕГ доречним є синхронізувати нумерацію ОК в навчальному плані та зробити повну відповідність п.2 ОП. За сукупністю наведених фактів ЕГ дійшла висновку, що обов'язкові ОК загалом у їх логічній послідовності дозволяють забезпечити формування інтегральної компетентності та досягти заявлених цілей (з урахуванням наведеної затвердженої тематики кваліфікаційних робіт в частині забезпечення транскордонної особливості) та ПРН.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Освітня програма “Бізнес-адміністрування” не є міждисциплінарною. ЕГ зазначає, що структурне наповнення ОП “Бізнес-адміністрування” другого (магістерського) рівня вищої освіти відбувалось на основі зіставлення програмних компетентностей та освітніх компонент, заявлених в ОП 2023 р. і засвідчує їх достатню відповідність. ОП формує 11 ОК, з яких до дисциплін, які відповідають предметній області визначеної спеціальності та формують професійну підготовку віднесено всі 11, включно із захистом кваліфікаційної роботи та фаховою практикою (67 кредитів, що становить 74,4%) (Управлінська економіка, Іноземна мова для менеджерів, Інформаційні системи в менеджменті, Маркетинг-менеджмент, Міжнародний менеджмент, Проектний менеджмент, Управлінський облік, Лідерство та керівництво в організації, Бізнес-планування та створення стартапів, Фахова практика, Кваліфікаційна робота). Усі ПР забезпечуються ОК, які включені до обов'язкової складової ОП. Загалом зазначені обов'язкові освітні компоненти дозволяють досягти цілей та ПРН.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії в УжНУ відбувається на основі нормативних документів: Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/nwbHgbJq>), Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/ownOTE2C>). Формування індивідуального навчального плану здобувача регулюється Положенням про індивідуальний навчальний план (<https://cutt.ly/qwnOezJS>). Індивідуальний навчальний план розробляється на кожний навчальний рік відповідно до ОП здобувачами індивідуально під керівництвом куратора (п.2.9) та формується протягом перших 2х тижнів навчання поточного навчального року (п.2.12), що було підтверджено здобувачами під час зустрічі, а також зазначено, що вони можуть обирати ВК безпосередньо в приймальній комісії на етапі подання документів. Індивідуальна освітня траєкторія формується через ВК у межах, передбачених освітньою програмою та навчальним планом, що становить 23 кредити (25,6% від загальної кількості кредитів ОП). ЕГ переконалася, що на сайті університету створено каталог ВК у загальноуніверситетському каталозі (<https://cutt.ly/vwbJeEVE>) та ВК кафедрального каталогу вибіркових навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/ownY59eJ>), де здобувач може обрати будь-який ОК в рамках доведених 23 кредитів з посеместровим розподілом: 12 та 11 кредитів відповідно. Для формування груп здобувачів щодо вивчення ВК деканат ознайомлює здобувачів із переліком дисциплін, студенти мають можливість ознайомитись із анотованим переліком дисциплін на сайті у вільному доступі та пишуть заяви на ім'я завідувача кафедри Дюгованець О., гаранта ОП (<https://cutt.ly/hwnOTXe9>). Якщо навчальна група не сформувалась, здобувачам надається повторно можливість зробити вибір серед тих ВК, за якими групи сформувались (п.4.4 Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/ownOTE2C>)). В той же час, подані індивідуальні навчальні плани здобувачів 2022 р. вступу Криси В., Гецько Т., Гузинця М. в частині ВК відрізняються від індивідуальних навчальних планів здобувачів 2023 р. Пеци С., Симкович К., Водяницької К. лише тим, що ВК1.Філософія науки та організація наукових досліджень була замінена ВК1.Методологією та організацією наукових досліджень. Під час проведених зустрічей, здобувачі зазначили що самостійно обирають ВК. Тематика кваліфікаційних робіт доступна на сайті у відкритому доступі на сайті кафедри БАММ у “Методичних рекомендаціях щодо написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи магістра для студентів галузі знань 07, спеціальність 073, ОП “Бізнес-адміністрування” (<https://cutt.ly/wwwObb15>, с.44-47). Також у визначених випадках (закордонне стажування/навчання або працевлаштування за фахом тощо) здобувачу надається право на навчання за індграфіком, що є способом реалізації принципу особистісної орієнтації освіти, врахувавши індивід. потреби кожного здобувача (<https://cutt.ly/VwnOF5Xx>)

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка передбачена інтеграцією до ОП ОК10. Фахова практика, що становить 10,5 кредитів (11,7%) і відбувається у третьому семестрі протягом 7 тижнів. Процедура проходження практики у УжНУ регламентована Положенням про практику студентів УжНУ (<https://cutt.ly/rwnOOB9b>) та Методичними рекомендаціями з організації, проведення та підведення підсумків фахової практики (<https://cutt.ly/rwnOKRkI>) та відповідно до ОП сприяють здобуття ЗК1,3,5-7, СК 1-5,9 та забезпечують досягнення ПРН 1-3, 6-11. Це забезпечує здобувачам можливість набуття практичних навичок та фахових компетентностей, про що також було зазначено здобувачами під час зустрічей. Крім того, практичну складову підготовки здобувачів забезпечують всі практичні заняття, що передбачені навчальним планом. Перелік укладених договорів кафедрою є доступним на сайті: <https://cutt.ly/OwnPd6Fu>. В анкетуванні здобувачів питання по практиці не включалось та не проводилось. За інформацією гарната ОП спеціальних опитувань чи анкетувань з цього питання по безпосередньо цій освітній компоненті ОП 10 Фахова практика не проводилось, але при проведенні настановних зборів та інструктажі студентів перед практикою наголошувалось на необхідності висвітлення у висновках питань щодо проблем з організацією практики, її якості та пропозицій щодо покращення. Так, у звіті здобувачки Балаж С. зазначено, що “...під час проходження фахової практики на ПОВ «Donauschiffahrt Wurm & Noe » (Німеччина) було закріплено теоретичні знання, отримані в УжНУ та набуто досвіду з управління сучасними організаціями в реальних соціально-економічних умовах їх функціонування” Випускники ОП, які нині працюють, відзначають зміст та рівень викладання на освітній програмі як важливі чинники їхнього кар'єрного успіху та зростання. Так, під час проведення зустрічей з фокус групами, випускники О.Фомін, В.Тромбола наголошували, що саме практика допомогла їм знайти перше місце роботи. А також практичні з Міжнародного менеджменту та Маркетинг-менеджменту були досить корисними для отримання “об'ємних знань”.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Soft skills у рамках ОП “Бізнес-адміністрування” набуваються здобувачами як під час навчального процесу, так і в результаті позааудиторної діяльності. В навчальному процесі соціальні навички здобувачі набувають при вивченні ОК, а саме: Іноземна мова для менеджерів, Лідерство та керівництво в організації, Міжнародний менеджмент, Проектний менеджмент, при вивченні яких формуються навички лідерства, роботи в команді, комунікації, здатності діяти на основі етичних міркувань (мотивів), вміння критично мислити та самостійно приймати рішення тощо. Отримані навички можуть бути підсилені ВК з широкого переліку, що оприлюднені на сайті у відкритому доступі та студенти можуть самі зробити вибір із загальноуніверситетського каталогу (<https://cutt.ly/vwbJeEVE>) та вибіркових компонент кафедрального каталогу вибіркових навчальних дисциплін (<https://cutt.ly/ownY59eJ>) або шляхом отримання додаткових знань з наступним перезарахуванням за методикою врахування результатів неформальної

освіти (відповідно до “Положення про порядок визнання в ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті (<https://cutt.ly/RwbCeBRi>))

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Під час аналізу ОП, навчального плану, графіку освітнього процесу, розкладу занять, було з'ясовано, що університет використовує окремий підхід для співвідношення обсягу окремих ОК ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти. Частка ауд.годин обов'язкових ОК-428 год, що становить 29,7% від загальної кількості год, які передбачені на вивчення ОК (у навчальному плані "1. Обов'язкові навчальні дисципліни (1.1. Цикл загальної підготовки, 1.2. Цикл професійної підготовки). З урахуванням Фахової практики та Кваліфікаційної роботи магістра (які не мають аудиторних годин), що також є обов'язковими ОК, цей показник становитиме 21.3%. Обсяг вибіркової частини ОП (у навчальному плані п."2.Вибіркові компоненти ОП") становить 25,6% (23 кредити, 690 год), аудиторна робота-244 год, що становить 35.4% від загальної кількості годин, які передбачені на вивчення дисциплін вільного вибору. Кількість аудиторних год: 19 год/тижд у 1 семестрі (18 тижнів) та 18 год/тижд у 2 семестрі (17 тижнів). Розподіл ауд. годин на тиждень не відповідає загальній кількості лекційних та практичних годин (ОК “Управлінська економіка” при 2 год тижневого навантаженні у 1 семестрі (18 тижнів) має 26 год лекцій та 14 год практичних, що становить разом 40 год і при 18 тижневого семестрі не може становити розподіл 2 год/тижд). Нначальник навчального відділу А. Штимак пояснив, що формування розкладу передбачає двотижневу “начитку” теоретичного матеріалу, згодом до здобувачів та НПП доводиться “постійний розклад”(<https://cutt.ly/zwm0xb9h>). З точки зору ЕГ, цей підхід потребує постійного операційного коригування розкладу занять на поточні тижні/місяці і не є постійним для здобувачів, що ускладнює адміністрування навчального процесу. ЕГ відзначає, що розподіл тижневого аудиторного навантаження при двосеместровому теоретичному навчанні потребує розширення, що дозволить додати до змісту ОК специфіки транскордонного співробітництва і забезпечить виконання означеної особливості ОП. Більша частина аудиторного навантаження ніж та, що існує зараз, сприяла б, на нашу думку, покращенню якості ОП та розширила б можливості здобувачів до розвитку як фахових, так і соціальних компетентностей через активну предметну взаємодію між собою (у т.ч. з комбінованим підходом дистанційної та аудиторних форм навчання). За результатами опитування здобувачів на предмет фактичного навчального навантаження виявлено, що контактних годин аудиторного навантаження достатньо (хоча навчання за ОП “Бізнес-адміністрування, починаючи з 2022 р. відбувається лише в дистанційному форматі, пояснюючи це тим, що наразі в УжНУ перебувають в гуртожитках 500 внутрішньо переміщених осіб, що обмежує УжНУ в організації навчання у традиційному форматі офлайн). Гарант ОП повідомила, що в разі необхідності студенти можуть звернутись на кафедру для отримання індивідуальних консультацій.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за рівнем вищої освіти магістр ОП “Бізнес-адміністрування” спеціальності 073 “Менеджмент” за дуальною формою навчання не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Зміст ОП має чітку структуру, ОК, включені до ОП складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Усі ПР забезпечуються ОК, які включені до обов'язкової складової ОП. У структурі ОП вибіркові компоненти складають 23 кредити (25% від загальної кількості кредитів), які набираються здобувачами протягом 1 та 2 семестрів навчання з університетського та кафедрального каталогу вибірових дисциплін, що містить достатню для формування індивідуальної освітньої траєкторії кількість ОК, в т.ч. і пропозиції з інших ОП. Наявна база внутрішніх нормативних документів ЗВО, які регулюють процедуру забезпечення якості освіти та адміністрування освітнього процесу (в т.ч. механізм вибору дисциплін), яких дотримуються як здобувачі, так і стейкхолдери. Структура та зміст ОК регулярно переглядаються та оновлюються з метою забезпечення їх відповідності вимогам часу. Здобувачі мають доступ до інформації щодо графіка проходження фахової практики, наявності укладених угод, необхідної документації та Методичних рекомендацій з організації, проведення та підведення підсумків фахової практики, яка розміщена на сторінці ЗВО у відкритому доступі. Освітня програма передбачає практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка направлена на набуття компетентностей, що є

необхідними в їхній подальшій професійній діяльності. ОП надає можливість здобувачам формувати та розвивати соціальні навички (soft skills), в тому числі за використання неформальної освіти. Практико-орієнтоване навчання дозволяє здобувачам ОП отримати необхідні компетентності для подальшої успішної професійної діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Досягнення ПРН мають корелювати із загальними компетентностями (передбаченими стандартом ВО). Згідно таблиці 2 стандарту ВО, ПРН 12 має відповідати здобуття СК7 “Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість”, що згідно матриці 4 ОП, забезпечується ОК4, 6, 9, 11. Згідно матриці 5 ОП, ПРН 12 забезпечується ОК 5, 8, 11 - що говорить про забезпечення СК7 лише одним ОК11 “Виконання та захист кваліфікаційної роботи магістра”. Рекомендація: додати в ОК5 “Проектний менеджмент” до переліку ПРН саме ПРН12, що збалансує визначену колізію забезпечення СК7. Структура навчального плану потребує удосконалення в частині тижневого розподілу годин по ОК. Розподіл аудиторних годин на тиждень не відображає коректного тижневого навантаження і є результатом впровадження у навчальний процес так званого двотижневого періоду “начитки” з наступним доведенням до здобувачів та НПП “постійного розкладу”. Цей підхід потребує постійного операційного коригування розкладу занять на поточні тижні/місяці і не є постійним для здобувачів та НПП, що ускладнює адміністрування навчального процесу. Розподіл аудиторних годин на тиждень (колонки 16-17 навчального плану) не відповідає загальній кількості аудиторного навантаження (колонка 10 навчального плану) Рекомендація: унормувати тижневий розподіл аудиторних годин, синхронізуючи з розкладом занять, використовуючи традиційний та/або блоково-модульний підхід. В межах контингенту однієї групи це легко адмініструвати кожному НПП. ЕГ відзначає, що розподіл тижневого аудиторного навантаження при двосеместровому теоретичному навчанні (з годинним навантаженням 19 та 18 год/тиждень відповідно) обмежує здобувачів у контактних годинах (672 год із загальної кількості 2700, що становить 24,8%) як з НПП, так і груповій взаємодії. Рекомендація: розширити аудиторне навантаження, що дозволить додати до змісту ОК саме специфіки трансакційного співробітництва, зазначеної в меті та забезпечити виконання означеної особливості ОП. Враховуючи заплановане двосеместрове аудиторне навчання, розширення аудиторного навантаження сприяло б покращенню якості ОП та забезпечило б можливість здобувачів до розвитку як фахових, так і соціальних компетентностей через активну предметну взаємодію між собою.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Структура та зміст ОП та окремих ОК відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження, переважно складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН. Адміністрування надання освітніх послуг за ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, включає практичну підготовку та передбачає набуття здобувачами вищої освіти soft skills. Слабкими сторонами визначено технічний розподіл тижневого аудиторного навантаження в НП та уточнення цього показника відповідно до запланованої кількості тижнів у семестрі, додати до переліку ПРН 12 в ОК5 “Проектний менеджмент”, що збалансує визначену колізію співвідношення ПРН та СК7, що можуть бути швидко усунені. Враховуючи зазначені сильні та слабкі сторони ЕГ вважає, що ОП за Критерієм 2 відповідає рівню В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання до ДВНЗ Ужгородський національний університет представлені на веб-сайті закладу (<https://cutt.ly/FwbXNWlm>) та містять інформацію про перелік конкурсних пропозицій за ОП, порядок і строки прийому заяв і документів, проведення конкурсного відбору та зарахування вступників. На вкладці Абітурієнту на сторінці правила прийому (<https://cutt.ly/awbXMwce>) наведена інформація про обсяг прийому на ОП «Бізнес-адміністрування» в т.ч. обсяг державного замовлення, вартість навчання на денній формі, а також термін дії сертифікату про акредитацію (Додаток 1); перелік вступних випробувань на ОП (Додаток 3); предметний перелік ЄФВВ (Додаток 7); вимоги, рекомендації до змісту та структури мотиваційного листа (Додаток 8). До того ж у правилах прийому на вкладці «Друга вища освіта» передбачено окремі вимоги для вступу на магістерський рівень вищої освіти для осіб, які вже отримали такий рівень освіти (<https://cutt.ly/HwbX45iA>), проте програми ФВВ і співбесіди з іноземної мови (<https://cutt.ly/swbX7S4P>, <https://cutt.ly/RwbX5cDk>) розміщені лише на вкладці «Вступ до магістратури». Правила для вступників на ОП є зрозумілими та чіткими, недискримінаційними. Програма ЄФВВ та ФВВ відповідають меті та специфіці ОП.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

На другий рівень вищої освіти за ОП «Бізнес-адміністрування» можуть бути прийняті вступники з освітнім ступенем бакалавр та магістр відповідно до правил прийому в 2023 (<https://cutt.ly/gwbX6KR2>). Оскільки ОП відноситься до галузі знань 07 Управління та адміністрування, то у конкурсному відборі для вступників з ОС бакалавр були зараховані результати Єдиного вступного іспиту (ЄВІ) та Єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ). У 2023 році порядок розрахунку конкурсного балу, вагові коефіцієнти на кожну складову, мінімальний бал, який дозволяє приймати участь у конкурсі на місця за кошти фізичних осіб та державного замовлення а також Програми для ЄВІ та ЄФВВ були затверджені МОН України, ЗВО на ці умови не впливає. На місця державного замовлення могли допускатися вступники конкурсні бали яких становили не менше 130. Найбільший коефіцієнт відведений для ЄФВВ (ФВВ) що свідчить про те, що правила прийому враховують особливості спеціальності та освітньої програми. Вступникам на основі ОС магістр для зарахування на ОП було необхідно пройти Фахове вступне випробування (ФВВ) та індивідуальну усну співбесіду з іноземної мови. Програми ФВВ та співбесіди з іноземної мови представлені на веб-сайті ЗВО (<https://cutt.ly/7wbCqYGB>). Відповідно до ВСО програми ФВВ складаються та переглядаються щорічно, таким чином щоб побачити чи мають абітурієнти здібності до оволодіння новою спеціальністю. Також під час фокус-груп було з'ясовано що є експерт, який розробляє, корегує питання та пропозиції щодо програми ФВВ, проте в процесі порівняння програм ЄФВВ та ФВВ було встановлено, що вони відрізняються між собою переліком дисциплін (у ЄФВВ - це Менеджмент, Маркетинг, Підприємництво, а у ФВВ - Менеджмент, Маркетинг, Економіка підприємства).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ДВНЗ «УжНУ» наявні чіткі та зрозумілі правила та процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, які регламентуються наступними нормативними документами: Положенням про академічну мобільність студентів у ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/jwbCrSY1>); Положенням про порядок перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці (<https://cutt.ly/hwbCth7I>); Положенням про академічні відпустки, повторне навчання, переведення, поновлення та відрахування студентів ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/pwbCtKAh>); Положенням про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/iwbCyvsj>). Здобувачі ОП можуть скористатися можливістю академічної мобільності, для цього укладаються договори між закладами освіти, а саме з Університетом ДТІ у Словаччині, що було уточнено під час зустріч з фокус-групами. Також на час проведенні акредитації здобувачка другого року навчання Гецько Т. знаходиться на програмі академічної мобільності у Польщі. Для зарахування результатів навчання в іншому ЗВО за програмою академічної мобільності здобувач ВО має надати документ з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання у закладі-партнері. На основі отриманої інформації уповноважений викладач кафедри здійснює аналіз РН та пропонує на розгляд кафедри проект рішення щодо їх визнання. У Положенні про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у ДВНЗ «УжНУ» в розділі 3 вказано порядок визначення кредитів ЄКТС, а також використання системи оцінювання прийнятої у країні ЗВО-партнера, якщо в ній не передбачена система ЄКТС. При переведенні студента з іншого ЗВО, на основі інформації з особової справи з попереднього ЗВО здійснюється зарахування РН та визначається академічна різниця, яку студент повинен ліквідувати, що вказано у п. 4 Положенням про академічні відпустки, повторне навчання, переведення, поновлення та відрахування студентів ДВНЗ «УжНУ». З відомостей про СО та в результаті спілкування з гарантом та здобувачами, у ЗВО не було практики визнання та зарахування РН в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, що було підтверджено під час фокус-груп.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті в УжНУ регулюється Положенням про порядок визнання в ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті (<https://cutt.ly/RwbCeBRi>). Згідно з пунктом 2.5 даного Положення результати навчання здобуті у неформальній освіті визнаються лише якщо вони формують компетентності передбачені ОПП та лише в межах 10% від загального обсягу кредитів ЄКТС передбачених ОПП (п.2.6). Процедура визнання результатів навчання включає в себе подання здобувачем заяви про визнання РН, формування предметної комісії, яка обирає форми і строки оцінювання РН отриманих у неформальній освіті, проведення оцінювання РН (п.2.7). Якщо здобувач не задоволений рішенням предметної комісії, він може подати апеляцію до ректора університету, створюється апеляційна комісія, яка за результатами розгляду скарги приймає обґрунтоване рішення про задоволення, часткове задоволення скарги або залишення скарги без задоволення(п.2.17-2.19). Якщо РН не зараховані здобувач має змогу опанувати дану дисципліну в 2 семестрі оскільки положення про порядок визнання в ДВНЗ «УжНУ» результатів навчання, здобутих у

неформальній освіті визнання РН дозволено для дисциплін, які будуть викладатися в 2 семестрі (п.2.4). За ОПП «Бізнес-адміністрування» мала місце практика зарахування РН отриманих здобувачами ВО у неформальній освіті: п'ятьом студентам, які отримали сертифікати за успішне завершення онлайн курсу, було зараховано, як результат самостійної роботи у межах ОК Бізнес-планування та створення стартапів (<https://cutt.ly/OwbSep9g>), що було підтверджено під час спілкування зі здобувачем Кривою В. На зустрічі зі здобувачами було підтверджено, що вони знають про можливість отримання ПРН за рахунок неформальної освіти та отриманий досвід. Викладачі мають рекомендований список курсів для проходження, але також зараховують студентам курси, знайдені ними самостійно та ПРН, яких відповідають передбаченим в ОК РН. Зокрема у РП ОК "Проектний менеджмент" (<https://cutt.ly/Jwnh1Oqc>) викладачем Бондаренко В. М., передбачено зарахування як результат самостійної роботи результатів неформального навчання: здобувач із запропонованих як альтернативних форм самостійної роботи може обрати: участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з питань, дотичних до тематики курсу (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом; збірником тез тощо); проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus, ВУМ-онлайн тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Загалом правила прийому на навчання до ДВНЗ УжНУ за ОП Бізнес-адміністрування є в публічному доступі, відповідають всім вимогам, є чіткими, зрозумілими та не містять дискримінаційних положень. У ЗВО наявна практика використання методів неформальної освіти та перезарахування балів, отриманих під час неформальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

За оголошених 125 угод про міжнародну діяльність УжНУ, за ОП "Бізнес-адміністрування" активний лише один договір про академічну мобільність. ЕГ рекомендує активізувати існуючий потенціал внутрішньо-української та міжнародної співпраці УжНУ для забезпечення студентам ширшого вибору ЗВО для реалізації та популяризації програм академічної мобільності до початку наступного навчального року. Програми ФВВ і співбесіди з іноземної мови для підготовки здобувачів, які вступають на другу вищу освіту розташовані лише на вкладці Магістратура та відсутні на вкладці "Друга вища освіта", де розміщені лише програми для вступу на ОС Бакалавр, що може дещо заплутати майбутнього абітурієнта, тому ЕГ рекомендує упорядкувати доступ до програм вступних іспитів у даних закладках до початку вступної кампанії 2024-2025 рр.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП, визнання результатів навчання отриманих в іншому ЗВО та неформальній освіті є зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, а також у ЗВО наявна практика зарахування РН, отриманих у неформальній освіті. УжНУ загалом та ОП зокрема має гарні перспективи щодо розвитку зовнішньої академічної мобільності. ЕГ пропонує оцінити відповідність критерію 3 на рівні В, тому що виявлені недоліки можуть бути виправлені до наступного навчального року. Академічна мобільність слабка та не враховує можливості транскордонності та наближеності до країн ЄС

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчання за даною ОП здійснюється за денною формою навчання. Основні правила навчання та викладання визначені у Положенні про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/nwbHgbJq>), згідно п.1.6 якого, забезпечується академічна свобода учасників освітнього процесу, створення рівних можливостей у здобутті якісної освіти, зокрема для людей з особливими освітніми потребами; студентоцентрований та компетентнісний підхід.

Освітній процес здійснюється через навчальні заняття, самостійну роботу, практичну підготовку та контрольні заходи. Згідно п.5.1.1. навчальні заняття проводяться у вигляді лекцій, лабораторних, семінарських, практичних, індивідуальних занять, консультацій (на ОП є усі форми, крім лабор.робіт). Обсяг ОП становить 90 кредитів ЄКТС. Положенням про організацію освітнього процесу передбачається проведення навчальних занять та практичної підготовки протягом не менше 40 тижнів упродовж н.р. за виключенням випускних курсів (п. 6.3.1) (за даною ОП заняття передбачені у 1 та 2 сем. загальною тривалістю 35 тижнів). З 2022 р. навчання за ОП відбувається у віддаленому режимі (на платформі GoogleMeet (за пропозицією здобувачів)). Вивчення ОК здійснюється із застосуванням як традиційних, так і інноваційних методів навчання, а саме: тренінги <https://cutt.ly/7wbHTQyD>, <https://cutt.ly/NwbHSM1Y>, розв'язання проблемно-орієнтованих завдань (стартапи); виконання комплексних практичних індивід. та групових завдань, презентацій, дискусій, презентація наукових робіт <https://cutt.ly/WwbHoRrt>; кейс-метод, ділові ігри <https://cutt.ly/IwbH3eck>, проєктний підхід; проводяться зустрічі з роботодавцями та підприємцями <https://cutt.ly/GwbH8Qkg>, бізнес-інтенсиви <https://cutt.ly/AwbH6Ydb>. Здобувачі самостійно формують індивід.освітньої траєкторію, яка реалізується через ВК (23 кредити (25,6% загального обсягу ОП)), напрямів наукового дослідження та теми кваліфікаційної роботи, її керівника, можливістю навчатися за індграфіком. ВК опубліковані у загальноуніверситетському (<https://cutt.ly/vwbJeEVE>) та кафедральному каталогах (<https://cutt.ly/OwbJtqlN>). РП окремих ОК (зокрема, за ОК "Проєктний менеджмент") передбачають можливість використання елементів неформального навчання за умов підтвердження результатів (здобувач в якості альтернативної форми самостійної роботи може обрати: (1) участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з питань, дотичних до тематики курсу; (2) проходження тренінг-курсів/дистанційних курсів на Coursera, Prometheus, ВУМ-онлайн тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу). Під час зустрічі з ЕГ здобувачі засвідчили, що на ОП налагоджена система комунікацій між здобувачами та викладачами, здійснюється підтримка здобувачів з боку академічних наставників, в достатньому обсязі відповідно до запитів забезпечується консультаційна підтримка (було підтверджено на зустрічі з НПП, зокрема з наставником В.Федорцем).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти було з'ясовано, що інформація стосовно цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання за окремими освітніми компонентами надається вчасно, у зрозумілий спосіб. Інформування забезпечується: відповідними науково-педагогічними працівниками на 1-му занятті з вивчення відповідного освітнього компоненту, через розміщення робочих програм у особистому кабінеті здобувача на сайті електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» на основі платформи Moodle (<https://cutt.ly/1wbHSUGq>), а також академічним наставником. Кожен здобувач має право отримати консультацію викладача через електронне листування чи безпосередньо на кафедрі. Графік модульних контрольних робіт, заліків та іспитів розміщений на сайті Інфоцентру деканату факультету історії та міжнародних відносин (<https://cutt.ly/ywbJfYSD>). Через особистий кабінет на сайті електронного навчання ДВНЗ «УжНУ» здобувачі можуть планувати та контролювати процес свого навчання через доступ до календаря навчальних заходів та форм контролю. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється з використанням модульно-рейтингової системи. В її основу покладено модульне контрольне оцінювання та накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність здобувачів освіти у процесі навчання. Упродовж семестру з усіх навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом, проводяться модульні контролі, обов'язкові для всіх здобувачів освіти. Кількість модульних контролів залежить від обсягу навчальної дисципліни: 3 кредити – принаймні один модульний контроль, понад 3 кредити – не менше двох модульних контролів (відповідно до робочої програми навчальної дисципліни). Максимальна оцінка з кожного модульного контролю – 100 балів. Здобувач, який за результатами модульних контролів отримав від 0 до 34 балів, повинен до проведення підсумкового семестрового контролю покращити цю оцінку принаймні до показника не менше 35 балів (пп. 8.8.4 Положення про організацію освітнього процесу). Ці правила фіксуються також у робочих програмах окремих ОК. Допускається, що здобувач вищої освіти може не скласти іспит з навчальної дисципліни, якщо він успішно пройшов усі модульні контролі та його влаштує підсумкова оцінка за підсумками модульного контролю. Проте, здобувачі вищої освіти, рейтинговий бал яких становить від 35 до 59, екзамен складають обов'язково. Здобувач освіти може підвищити на екзамені рейтинговий бал, при цьому, за результатами складання екзамену оцінка не може бути меншою за доекзаменаційний рейтинговий бал.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

У процесі реалізації ОП «Бізнес-адміністрування» проводиться залучення здобувачів вищої освіти до наукової діяльності через участь у наукових та науково-практичних конференціях, наприклад, IX Міжнародна науково-практична конференція здобувачів та молодих вчених «Актуальні проблеми маркетингового менеджменту, участь у якій взяли здобувачі 2 року навчання спеціальності 073 «Менеджмент» (ОП «Бізнес-адміністрування») Тимченко О., Гайденко Г., Кешкентій А. та викладачі цієї ж ОП доц. Курей О. А., доц. Бондаренко В. М., доц. Дюгованець О. М., проф. Зарічна О. В. та доц. Задорожна І. В., (<https://cutt.ly/6wbJzXwn>); участь у науковому гуртку кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту (<https://cutt.ly/PwbJlxWW>). Результатами досліджень є виступи на студентських конференціях, конференціях молодих вчених, інтернет-конференціях, написання тез і статей під керівництвом викладачів кафедри БАММ, що засвідчується зокрема збірниками тез доповідей 2021-2023рр. (<https://cutt.ly/rwbJvks9>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

У закладі вищої освіти регулярно здійснюється процес перегляду та оновлення освітньої програми, удосконалення, оновлення та розвитку її окремих освітніх компонентів. Ці процеси регулюються Положенням про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/IwbJnnzG>), Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти УжНУ (<https://cutt.ly/MwbJnoJt>), Положенням про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм в УжНУ (<https://cutt.ly/TwbJmPx9>) та визначаються у відповідних методичних рекомендаціях, доступних для викладачів (<https://cutt.ly/pwbJQLYf>). Передбачається, що оновлення освітньої програми та їх компонентів повинно відбуватися не рідше ніж 1 раз на 3 роки. Проте, на практиці оновлення освітніх компонентів відбувається частіше. Робочі програми освітніх компонентів, які викладаються в теперішній час затверджені у 2023 р. Аналіз робочих програм та результати зустрічі з НПП, здобувачами вищої освіти та випускниками ОП минулих років засвідчують, що викладачі оновлюють зміст освітніх компонентів для кращого відображення у них тенденцій цифровізації, міжфункціональної взаємодії, гнучкості робочих місць та потреби у розвиткові емоційного інтелекту, лідерства та здібностей до інтенсифікації групової динаміки, бурхливого розвитку бізнесового середовища та пов'язаних із цим здібностей до динамічного лідерства. Результати наукових досліджень, що проводяться на кафедрі в межах науково-дослідної теми 0118U004532 «Формування конкурентних позицій бізнесу та територій в умовах глобалізаційного поглинання» оновлено зміст таких освітніх компонентів: Управлінська економіка, Маркетинг-менеджмент, Міжнародний менеджмент, Лідерство та керівництво в організації, про що було зазначено під час спілкування з НПП (Черленяк І., Бондаренко В.). Разом із тим, варто зауважити, що в окремих ОК в якості основної літератури використовуються давні джерела, як наприклад, у навчальній дисципліні «Маркетинг-менеджмент» 2. Біловодська О.А. Маркетинговий менеджмент: навч. посіб. Київ: Знання, 2010. 332 с. 3. Войчак А.В. Маркетинговий менеджмент: підручник. Київ: КНЕУ, 2009. 328 с. У РП навчальної дисципліни «Інформаційні системи в менеджменті» в якості основних підручників зазначені 1. Ананьев О. М. Інформаційні системи і технології в комерційній діяльності : підручник / О. М. Ананьев, В. М. Білик, Я. А. Гончарук. Львів : Новий Світ-2000, 2006. 584 с.; 4. Інформаційні системи в логістиці : навчальний посібник І Яценко Р. М. , Ніколаєв І. В. Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. 232 с. 5. Інформаційні системи в менеджменті : [навч. посіб.] / С.В. Глівенко, Є.В. Лапін, О.О. Павленко та ін. Суми : Університетська книга, 2003. 352 с., які з огляду на рік випуску та швидкі темпи розвитку бізнесового середовища та, зокрема, інформаційних технологій, очевидно, не відповідають сучасному рівню знань.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Викладачі кафедри БАММ беруть участь у міжнародних проєктах, на основі чого розвивають зміст ОК, доповнюють каталог вибіркових дисциплін та удосконалюють освітні компоненти. Важливе місце посідає співпраця з Університетом ДТІ (Дубниця над Вагом, Словацьчина) (<https://cutt.ly/cwnwuIEw>), яка передбачає спільні наукові проєкти за напрямками: енергетичний менеджмент, проєктний менеджмент; академічну мобільність студентів за освітньою програмою; гостьові лекції лекторів обидвох вишів; стажування викладачів кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту (<https://cutt.ly/SwnwixDX>). 29 вересня 2022 року викладачі кафедри БАММ (к.е.н., доц. Курей О. А., к.е.н., доц. Дюгованець О. М., д.е.н., доц. Зарічна О. В.) взяли участь у VIII Міжнародній міждисциплінарній науковій конференції «Rozwój społeczny wobec wartości. etyka – technika – społeczeństwo», яка проходила 28-30 вересня 2022 року в м. Вісла (Польща) (<https://cutt.ly/lwnwasPx>). НПП проходять стажування на міжнародних програмах, що підтверджується відповідними сертифікатами (<https://cutt.ly/6wnwhn1k>). Так, наприклад, доц. Бондаренко В. М. та Федурця В. П. у 2022 р. пройшли стажування обсягом 6 кредитів ЄКТС в університеті ДТІ; проф. Зарічна О.В. пройшла науково-педагогічне стажування на тему: «Інноваційні освітні технології: європейський досвід та його впровадження в підготовку фахівців з економіки та управління» у Baltic Research Institute of transformation economic area problems, м. Рига, Латвія. Здійснюється академічна мобільність здобувачів вищої освіти, але наявний лише одиничний випадок - здобувачка Гецько Т. О. в даний час реалізує програму академічної мобільності у м. Жешув, Польща. За інформацією декана факультету історії та міжнародних відносин В.Андрейка, укладені договори, що передбачають співпрацю кафедри БАММ з Сілезьким технологічним університетом (Польща), кафедра прикладних суспільних наук факультету організації та менеджменту та Інститутом технологій та бізнесу в Чеських Будейовицях (Чеська Республіка), кафедра менеджменту факультету корпоративної стратегії.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Наявність віртуального освітнього середовища, реалізованого на основі платформи Moodle з методичним забезпеченням ОК, яке дозволяє ефективно організовувати дистанційне навчання здобувачів в умовах, що спричинені воєнним станом. Навчальний процес поєднано з науковими дослідженнями НПП та науковою роботою студентів. Удосконалення та розвиток ОП відбувається у тісній співпраці з закордонним партнером – університетом ДТІ. ЕГ мала можливість провести зустріч з проректором ДТІ п. М. Шкодою, який підтвердив, що взаємодія даної ОП з університетом ДТІ здійснюється не тільки в напрямі забезпечення академічної мобільності та підвищення

кваліфікації НПП, але також передбачає обмін досвідом щодо реалізації ОП, що акредитується, та подібної до неї магістерської програми в університеті ДТІ. У ЗВО реалізуються міжнародні проекти, здобувачі та викладачі долучаються до академічної мобільності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Здійснюється академічна мобільність здобувачів вищої освіти, але наявний лише одиничний випадок - здобувачка Гецько Т. О. нині є учасницею програми академічної мобільності у м. Жешув, Польща. Рекомендація: ЕГ рекомендує посилити інтернаціоналізацію ОП через збільшення кількості закладів-партнерів з урахуванням потенціалу транскордонної співпраці ЗВО, активізувати мобільність здобувачів. З урахуванням того, що особливість ОП передбачає "(3) акцент на формуванні навиків ... проєктного менеджменту", передбачити можливість професійної сертифікації здобувачів з проєктного менеджменту. Враховуючи, що особливість ОП передбачає "(4) розробки стратегій експортного потенціалу підприємств з урахуванням транскордонного регіону, що є основними точками росту регіональної та національної економіки у воєнний період", передбачити відповідні ОК, тематику науково-дослідних робіт студентів.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Усі підпункти даного критерію відповідають необхідним вимогам. Разом із тим, ЕГ не бачить передової, взірцевої практики щодо навчання і викладання за даною ОП. ЕГ дійшла висновку, що Критерій 4 відповідає рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Процедури проведення контрольних заходів у межах ОК ОП «Бізнес-адміністрування» регулюються пунктами 8.8 та 8.9 Положення про організацію освітнього процесу в УжНУ (<https://cutt.ly/IwbCuGvm>) та Положенням про порядок та методику проведення семестрових (курсових) екзаменів і заліків (<https://cutt.ly/JwbCitce>). Основними видами контролю є модульний контроль (включає поточний контроль і модульне контрольне оцінювання), а також підсумковий контроль (включає семестровий контроль та атестацію здобувачів). Також може бути проведений вхідний контроль для визначення рівня підготовки здобувачів освіти з дисциплін, на яких базується цей курс. Контрольні заходи включають поточний, проміжний та підсумковий контроль. Поточний та проміжний контроль відбувається упродовж семестру за різними видами робіт відповідно до РП навчальної дисципліни, проводяться модульні контрольні роботи за розкладом, який затверджується деканатом та розміщуються на сайті. В ОП і навчальному плані визначається форма підсумкового контролю. Оцінювання ПРН студентів відбувається шляхом відповідного змістовного наповнення завдань під час проведення контрольних заходів упродовж і наприкінці семестру та дозволяє визначити рівень оволодіння здобувачами відповідними компетенціями та ПРН. Згідно з п.8.8 Положення про організацію освітнього процесу в УжНУ (<https://cutt.ly/IwbCuGvm>) на початку вивчення дисципліни до здобувачів ВО доводиться інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання. Також ця інформація розміщена у РП дисциплін (<https://cutt.ly/pwbCiGMf>) і передається через систему електронного навчального середовища MOODLE/ПІ, е-пошту чи календар про проведення контрольних заходів на Google Meet. Під час проведення зустрічей зі здобувачами, було зазначено, що контрольні заходи є зрозумілими, проводиться ознайомлення студентів на початку вивчення дисципліни із РП ОК та методичними рекомендаціями з вивчення ОК, де вказані форми та наведені критерії оцінювання під час поточного й підсумкового контроль.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форма атестації здобувачів вищої освіти за ОП БА передбачає написання та захист кваліфікаційної роботи, що відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 073 Менеджмент галузі знань 07 Управління та адміністрування за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, затвердженого наказом МОН України від 10.07.19 р. за №959 (ВСО). Захист кваліфікаційних робіт проводиться на відкритому засіданні за участю

екзаменаційної комісії (не менше половини її складу) в аудиторіях відповідно до п.6.8 Положення про Атестацію здобувачів вищої освіти та экзаменаційну комісію в УжНУ (<https://cutt.ly/FwbCprp9>). Відповідно до ВСО, кваліфікаційна робота за ОП "...передбачає розв'язання складної задачі або проблеми в сфері менеджменту інноваційної діяльності, що потребує здійснення досліджень та/або інновацій і характеризується комплексністю і невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів економічної науки, що дозволяє визначити рівень досягнення здобувачем ПРН ОП". На думку ЕГ, зазначена мета підготовки і захисту кваліфікаційної роботи може бути відповідною до підготовки фахівців з менеджменту інноваційної діяльності. Тому необхідним є уточнення спрямування кваліфікаційної роботи з урахуванням вказаної у меті ОП "Бізнес-адміністрування" особливості регіонального контексту транскордонності, проєктного підходу та сучасних положень управлінської науки. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи пред'явлені у розділі 4 Положення про дипломну роботу (дипломний проєкт) в УжНУ (<https://cutt.ly/dwbCpFI3>). Усі кваліфікаційні роботи перевіряються на наявність академічного плагіату п.6.1.7-8 відповідно до Положення про академічну доброчесність в УжНУ (<https://cutt.ly/9wbCakOl>), а також оприлюднюються на офіційному сайті університету (Інфо-центр) (<https://cutt.ly/8wbCaPzG>). За успішної підсумкової атестації здобувачам ВО видається документ встановленого зразка про присудження освітньої кваліфікації магістра менеджменту.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів в ДВНЗ «УжНУ» регулюється п.8.8-9 Положення про організацію освітнього процесу в УжНУ (<https://cutt.ly/EwbCh55q>), Положенням про порядок і методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків (<https://cutt.ly/2wbChOBE>) та розділами 3, 6-8 Положення про Атестацію ЗВО та экзаменаційну комісію в УжНУ (<https://cutt.ly/gwbChsgK>). Усі вище згадані документи є у відкритому доступі на офіційному сайті університету (<https://cutt.ly/5wbCgLfLl>). Крім того, процедура проведення контрольних заходів за окремими освітніми компонентами ОП БА регулюється їхніми РП, які є у відкритому доступі на сайті (<https://cutt.ly/owbCgq1F>). Оцінювання РН ОП БА ґрунтується на принципах об'єктивності, систематичності та системності, плановості, єдності вимог, відкритості, прозорості, доступності та зрозумілості методики оцінювання, що зафіксовано у п.8.2 Положення про організацію освітнього процесу в УжНУ (<https://cutt.ly/DwbCfPv1>) та забезпечується дотриманням екзаменаторами норм Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків (<https://cutt.ly/ZwbCfhUk>) та Етичного кодексу УжНУ (<https://cutt.ly/2wbCdnJI>). Також об'єктивності оцінювання сприяє використання інформаційних технологій, а саме тестування в Moodle. Здобувачі зазначили, що унеможливлена процедура списування, оскільки при переході на інші сторінки тест закривається. Якщо здобувач ВО не погоджується з результатом оцінювання, він має право оскаржити рішення НПП щодо поточного і підсумкового оцінювання за процедурою регламентованою Порядком оскарження результатів (апеляція) оцінювання в ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/SwbCs86v>). Процедури повторного проходження контрольних заходів регламентовані Положенням про організацію освітнього процесу в УжНУ (<https://cutt.ly/ewbCsAfn>) згідно з яким студент може ліквідувати академічну заборгованість у терміни визначені наказом ректора. Окремим документом регулюється повторне складання атестації (Положення про Атестацію здобувачів вищої освіти та экзаменаційну комісію в УжНУ - <https://cutt.ly/iwbCsocD>). ЕГ зясувала, що при проведенні контрольних заходів за ОП БА конфліктні ситуації не виникали, апеляцій щодо оцінювання чи процедури проведення не зареєстровано.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ДВНЗ «УжНУ» є декілька документів, які регулюють Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності. Основним документом є Положення про академічну доброчесність в УжНУ (<https://cutt.ly/PwbBhmql>). В університеті створено комісію з питань академічної доброчесності та етики, діяльність якої регламентується Положенням про комісію з питань академічної доброчесності та етики ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/1wbVkrAZ>). Склад Комісії затверджується наказом ректора ЗВО за поданням Вченої ради. Для дотримання академічної доброчесності у ЗВО розроблено декілька заходів: доведення до відома здобувачів ВО інформації про необхідність дотримання правил академічної доброчесності; тематика і зміст завдань розробляються з вимогою творчого їх розв'язку. Викладачі та студенти кафедри БАММ пройшли онлайн-курси про академічну доброчесність: для викладачів (<https://cutt.ly/bwbBgffm>) та для студентів (<https://cutt.ly/qwbBgVGo>) відповідно. Перевірка кваліфікаційних робіт на плагіат передбачена Методичними рекомендаціями щодо написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи магістра (розділ 4) (<https://cutt.ly/ywbBlbtX>). Спочатку здійснюється оцінка кваліфікаційної роботи науковим керівником, далі здійснюється технічна перевірка на оригінальність за допомогою антиплагіатного сервісу Unicheck та StrikePlagiarism.com. На офіційному сайті університету (<https://cutt.ly/8wbCaPzG>) розміщено посилання на кваліфікаційні роботи здобувачів за ОП БА. Під час фокус-груп здобувачі зазначили, що вони ознайомлені з процесом перевірки кваліфікаційних робіт, дозволивим відсотком текстових запозичень, а також що вони мають змогу перевірити частку цих запозичень у своїй роботі у бібліотеці

безкоштовно. Популяризація академічної доброчесності відбувається шляхом реалізації різних проєктів у ЗВО серед здобувачів: «Академічна доброчесність починається з тебе» (<https://cutt.ly/ZwbBlofX>), «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (<https://cutt.ly/xwbBzz7N>), «Сприяння академічній доброчесності в Україні» (SAIUP) (<https://cutt.ly/XwbVzXUX>). На початку навчання до здобувачів ВО доводиться інформація про значення, основні засади і механізми дотримання доброчесності в Університеті, крім того, на цьому акцентується увага здобувачів ВО їхніми керівниками на етапі обрання тем та в процесі написання кваліфікаційних робіт. Виявлення Комісією з питань академічної доброчесності та етики порушень академічної доброчесності, розглядається, як вчинення аморального проступку, що за своїм характером несумісний із продовженням роботи (навчання).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Заклад активно популяризує доброчесність, позитивною практикою є проходження НПП та студентами ОП онлайн-курсів з академічної доброчесності, що сприяє кращому розумінню учасниками освітнього процесу цього поняття, а також запобіганню у майбутньому свідомого та несвідомого порушення академічної доброчесності. Використання антиплагіатних сервісів для перевірки академічних робіт на плагіат та розміщення кваліфікаційних робіт студентів на сайті ЗВО забезпечує прозорість та сприяє стимулюванню доброчесності в процесі атестації здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Потребує уточнення мета підготовки і захисту кваліфікаційної роботи по ОП, що у ВСО зазначена як "...розв'язання складної задачі або проблеми в сфері менеджменту інноваційної діяльності, що потребує здійснення досліджень та/або інновацій і характеризується комплексністю і невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів економічної науки", що може бути відповідною до підготовки фахівців з менеджменту інноваційної діяльності. Рекомендація: Необхідним є уточнення спрямування кваліфікаційної роботи з урахуванням вказаної у меті ОП "Бізнес-адміністрування" особливості транскордонного регіону, проєктного підходу та сучасних положень управлінської науки.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання студентів є чіткими, зрозумілими. Здобувачі ознайомлені з правилами академічної доброчесності, наявна чітка політика оскарження результатів. Форма атестації студентів за ОП БА відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України. ЕГ оцінює відповідність критерію 5 на рівні В. Відсутні інноваційні та взірцеві практики.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

На основі аналізу даних, поданих у відомостях самооцінювання за даною ОП та зустрічі з НПП під час акредитаційної експертизи було встановлено, що навчальний процес в межах обов'язкової частини ОП «Бізнес-адміністрування» забезпечує 3 кафедри ЗВО: кафедра БАММ (випускова), кафедра полікультурної освіти та перекладу, та кафедра інформатики та фізико-математичних дисциплін. Усього викладання за ОП здійснюють 8 НПП, з яких 2 – доктори наук, 6 – кандидати наук. Усі НПП мають високий чи достатній рівень відповідності п. 37 ЛУ провадження освітньої діяльності (від 6 до 10 виконаних критеріїв). Кваліфікація НПП підтверджується документами про освіту та науковий ступінь з відповідної спеціальності, а також наявністю власного експертного, консалтингового, підприємницького досвіду за профілем ОП. Академічна кваліфікація НПП підтверджується профілем освіти, спеціальностями, за якими присуджено науковий ступінь, реалізованими програмами стажування та підвищення кваліфікації, тематика яких є дотичною до питань управління бізнесом та, чи стосується розвитку компетенції викладача чи дослідника; актуальними науковими публікаціями, зміст яких відповідає предметній сфері ОП, у тому числі публікації, що індексуються у міжнародних бібліографічних базах Scopus та WoS. Професійна кваліфікація викладачів підтверджується досвідом практичної діяльності (3 НПП: доц. Курей О. А.; проф. Черленяк

І. І.; доц. Федурця В. П.), 5 НПП є експертами професійних та громадських об'єднань (зокрема, Українська асоціація маркетингу (УАМ))

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими, дозволяють забезпечити необхідний рівень компетенції та викладання на ОП. Процедури конкурсного відбору відповідають чинному законодавству. На рівні ЗВО вони регулюються Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) в державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (<https://cutt.ly/OwneseLp>). Для проведення конкурсу створюються конкурсна комісія. Під час попереднього розгляду кандидатур на засіданні кафедри разом із залученням гаранта освітньої програми здійснюється перевірка відповідності основним кваліфікаційним вимогам, визначеним ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, перевіряється також відповідність наукових та навчально-методичних праць освітнім компонентам та цілям освітньої програми; кваліфікаційний рівень викладача та його публікацій на активність у фахових виданнях. Додатковими вимогами до кандидатів є академічна доброчесність, рівень володіння державною мовою, відповідність диплома і профілю освітньої програми, наявність вченого звання, наукового ступеня, сертифікату щодо ступеня володіння іноземною мовою, проходження стажування та підвищення кваліфікації, досвід викладацької та практичної діяльності, участь у грантових проектах та науково-дослідній роботі, компетенції щодо використання сучасних інформаційних технологій та технічних засобів навчання, володіння методами онлайн навчання. Остаточне рішення про відповідність претендентів кваліфікаційним вимогам до посади науково-педагогічних працівників ухвалює конкурсна комісія, яка передає його на розгляд вченої ради Ужгородського національного університету або відповідного факультету. Процедура конкурсного добору є прозорою, оголошення про конкурс публікуються на сайті закладу вищої освіти, сторінка «Вакансії» (<https://cutt.ly/rwnexhda>) та у місцевих друкованих засобах масової інформації («Новини Закарпаття»), про що також було підтверджено на зустрічі з фокус-групами з начальником відділу кадрів та начальником навчального відділу.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

У ході зустрічі з грантом ОП, НПП, здобувачами вищої освіти, роботодавцями та підприємцями, а також на основі вивчення відомостей самооцінювання було встановлено, що залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу на даній ОП відбувається регулярно та у різних формах. Так, зокрема, практикується проведення гостьових лекцій та тренінгів представниками роботодавців та підприємцями (наприклад, у 2022 р. лекція «Банківський менеджмент як запорука успішного розвитку організації», директор Закарпатської обласної дирекції «Укргазбанку» Андрій Коляско (<https://cutt.ly/vwnYlmP3>); Тиждень бізнес-інтенсиву «Від студента до підприємця: реальний досвід закарпатських підприємців» (<https://cutt.ly/5wnYxQGd>), укладаються договори про проходження виробничої практики на підприємствах відповідно до профілю ОП (наприклад, ТОВ «Волфрекрут Україна»); тематика магістерських кваліфікаційних робіт передбачає розв'язання практично значущих проблем бізнес-адміністрування конкретних підприємств (<https://cutt.ly/ZwnYFiHz>); представники роботодавців за наявності відповідної кваліфікації залучаються до атестації здобувачів (Кунинець Є. П. – президент ТОВ «ЕНО меблі ЛТД») (<https://cutt.ly/bwnYRZ7a>). Регулярно проводяться опитування роботодавців та працедавців (<https://cutt.ly/8wneBDJx>). ОП пройшла рецензування (ТОВ «Майпрофі консалтинг», Балко О. Ю.; ТОВ «Березнянка», Цибик А. А.) У щорічних опитуваннях (2021-2022 рр.), які проводяться серед роботодавців та представників ділових кіл, бере участь 10-11 респондентів.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти було підтверджено проведення низки заходів, проведених професіоналами-практиками. Так, наприклад, у липні 2022р. було проведено онлайн лекцію на тему «Як створити сталий бізнес під час війни?» (Sustainable Agency, <https://cutt.ly/1wne2Vk7>); у березні 2023 р. здобувачі ОП відвідали Дія.Бізнес.Ужгород, де ознайомилися з функціональними можливостями платформи Дія та можливостями з отримання консультаційної підтримки майбутніх підприємців – тих, хто шукає або має ідею власної справи та хоче започаткувати власний бізнес. Такі консультації можуть отримати студенти, які мають цікаві бізнес-ідеї та прагнуть втілити в життя власний стартап-проект (<https://cutt.ly/Nwne4ZBZ>). Разом із тим, під час зустрічі з адміністративним персоналом та представниками сервісних підрозділів було з'ясовано, що ЗВО перестав застосовувати запрошення професіоналів-практиків та експертів галузі до викладання на основі зовнішнього сумісництва з погодинною оплатою праці, пропонуючи натомість оплату праці я частину від ставки відповідно до обсягу викладання. На нашу думку це погіршує умови залучення професіоналів практиків, експертів галузі, представників роботодавців до проведення аудиторних занять.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Згідно з Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників УжНУ (<https://cutt.ly/uwne6lil>) підвищення кваліфікації здійснюється не рідше 1 разу на 5 років. Обсяг підвищення кваліфікації впродовж цього терміну не може бути меншим від 6 кредитів ЄКТС. У закладі вищої освіти здійснюється визначення рейтингу науково-педагогічних працівників з урахуванням досягнень у викладацькій, науковій, навчально-методичній та виховній роботі. 100 НПП з найвищими показниками рейтингу одержують премію у розмірі 15% від посадового окладу впродовж наступного навчального року. Крім того, здійснюється матеріальне заохочення за публікацію наукових статей у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus та Web of Science (від 4 до 20 тис. грн). Виплачуються надбавки за науковий ступінь, вчене звання, стаж роботи; за викладання англійською мовою. Разом із тим, як слідує з відповідей головного бухгалтера Вовчанської Р. І., матеріальне заохочення за викладання англійською мовою є незначним. В межах укладених угод про міжнародну співпрацю відбуваються заходи, спрямовані на розвиток фахових знань та підходів у викладанні. В межах угоди з університетом ДТІ (Словаччина) були реалізовані стажування, спрямовані на отримання та розвиток цифрових компетентностей (Бондаренко В. М., Федурця В. П.). Всі викладачі кафедри сертифіковані в межах програми Мінцифри «Дія» (<https://cutt.ly/rwnYhlEb>)

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Політика закладу вищої освіти спрямована на стимулювання викладачів до професійного зростання, ведення наукової діяльності, удосконалення та розвиток методів викладання. Під час зустрічі з керівництвом, науково-педагогічними працівниками, персоналом експертна група переконалася в тому, що заклад вищої освіти використовує інструменти матеріального заохочення для розвитку викладацької майстерності, заохочує участь у програмах розвитку та професійного зростання.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Достатній рівень відповідності академічної та професійної кваліфікації НПП, залучених до реалізації ОП, наявність власного експертного, консалтингового, бізнес-досвіду за профілем ОП, наявність публікацій, міжнародних стажувань та підвищення кваліфікації за профілем ОП. Система матеріального стимулювання працівників (преміювання у т.ч. на основі рейтингу). Взаємодія з бізнесовим середовищем. Розвиток цифрової грамотності викладачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Залучення представників роботодавців, професіоналів практиків до навчання на даній ОП в межах окремих ОК здійснюється не систематично. Відносно невеликою за останній час (4 за 2021-2023 рр.) є кількість загальнонаціональних та міжнародних наукових заходів, у яких взяли участь НПП даної ОП. Рекомендація: забезпечити системне залучення представників роботодавців, професіоналів практиків до освітнього процесу на ОП, передбачивши відповідні умови та визначивши окремі компоненти ОП, для яких співпраця з представниками бізнесового середовища є особливо важливою в контексті розвитку загальних та фахових компетенцій здобувачів та запланувати таке залучення. Активізувати участь НПП у міжнародних наукових заходах.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ОП має необхідний рівень відповідності за кожним підкритерієм. Разом із тим, вбачається потреба в удосконаленні підходів щодо системного залучення представників роботодавців, фахівців практиків та бізнесової спільноти до реалізації окремих ОК, а також активізації участі НПП у наукових заходах. Зважаючи на баланс сильних сторін та аспектів, які потребують удосконалення, ЕГ оцінює відповідність критерію 6 на рівні В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансові ресурси ДВНЗ «УжНУ» формуються за рахунок державного бюджету та власних надходжень ЗВО. Також ці фінансові ресурси використовуються для утримання і розбудови матеріально-технічної та соціально-побутової інфраструктуру ФІМВ на сучасному рівні, що було підтверджено під час зустрічей з фокус-груп. Для реалізації ОП ЗВО та факультет має спеціалізовані кабінети для проведення практичних занять, які обладнані сучасною аудіо та відеотехнікою, мультимедійним обладнанням, на кафедрі є проектор, яким викладач може скористатися, якщо в аудиторії відсутній, бібліотеку, спеціалізовані комп'ютерні класи, об'єднані у локальну мережу з виходом в Internet, спортивний комплекс, басейн тощо, що було продемонстровано під час фокус-груп та перегляду наданих відео. Необхідні навчально-методичні матеріали для досягнення цілей та ПРН містяться в інформаційному середовищі MOODLE (<https://cutt.ly/4wbBtYot>). Також студенти мають доступ до сторінки кафедри на сайті УжНУ (<https://cutt.ly/QwbByrdZ>), електронного репозитарію УжНУ (<https://cutt.ly/bwbByIhR>) та мають свою корпоративну пошту. На базі кафедри сформовано власну міні-бібліотеку сучасної топової літератури з менеджменту, яка була продемонстрована під час огляду матеріально технічної бази ЗВО. Сучасне навчання, а надто при використанні дистанційного формату потребує використання різноманітного програмного забезпечення, причому на постійній основі. В умовах дистанційного навчання не всі студенти мають можливість використовувати ліцензоване програмне забезпечення, встановлене на комп'ютерах, які розташовані у комп'ютерних класах у приміщеннях університету. Відтак, ми б рекомендували віднайти можливість щодо забезпечення для студентів використання ліцензійного програмного забезпечення, в тому числі Microsoft Office (Microsoft 365), так само як і спеціального програмного забезпечення, необхідного для опанування окремих ОК, зокрема, проєктного менеджменту (такі можливості зараз надаються через різноманітні програми підтримки закладів освіти України).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

У п.10.11 Положення про організацію ОП (<https://cutt.ly/DwbCfPv17>) зазначено, що ЗВО забезпечує учасникам освітнього процесу безперешкодний доступ до навчально-методичного забезпечення, бібліотечних ресурсів, наукометричних баз даних, надання їм фахової консультативної підтримки тощо, а також належне технічне оснащення аудиторного фонду та гуртожитків. Під час фокус-груп було з'ясовано, що студенти мають безперешкодний доступ до бібліотеки також необхідний навчально-методичний матеріал є в інформаційній системі MOODLE та в електронному репозитарії, за попередньою домовленістю з викладачем студенти можуть прийти позайматися в комп'ютерному класі ЗВО (здобувачі навчаються онлайн). На кафедрі є власна бібліотека, якою студенти можуть скористатися для навчання, а також взяти книгу під запис у журналі.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Для виявлення потреб і інтересів здобувачів, оцінки стану та якості забезпечення освітнього процесу створена 2-рівнева система опитування: на рівні університету (<https://cutt.ly/zwbButpT>) та кафедри (<https://cutt.ly/2wbBuSpj>). Результати опитувань аналізуються і є приводом для вдосконалення ОП. Під час фокус-груп здобувачі підтвердили що їхня думка враховувалась під час формування ОП, в результаті чого була відмінена курсова робота з ОК «Бізнес-планування та створення стартапів» Також завдяки функціонуючим інфраструктурним підрозділам, таким як студентське містечко, студентський центр дозвілля «Ювентус», навчально-спортивний комплекс «Буревісник», волонтеріат УжНУ, Центр гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування, відділ соціально-психологічної служби, НТСА УжНУ та Медіа-центр - студенти можуть задовольнити свої фізичні, психологічні та інформаційно-освітні потреби. Завдяки розвинутій інфраструктурі УжНУ є багато сфер, де студенти можуть реалізувати себе поза навчальним процесом. Стан споруд і приміщень повністю відповідає існуючим санітарним нормам, нормам протипожежної та виробничої безпеки. Під час огляду матеріально технічної бази було надано відео укриття, також під час фокус-груп було зазначено, що укриття проаналізовані ДСНС та отримали відповідний дозвіл, а також є доступ до WI-FI та можливість проводити заняття. Найявні плани евакуації у разі виникнення пожеж, вогнегасники. Крім того, питання безпеки життя та здоров'я студентів та НПП регламентується вичерпним переліком внутрішніх нормативних актів. НПП і здобувачі ВО проходять інструктаж з охорони праці. Оскільки студенти даної ОП навчаються онлайн, то під час сигналу повітряної у Закарпатській області викладач зобов'язаний повідомити здобувачів про необхідність пройти в укриття та завершити заняття, якщо ж повітряна тривога оголошена у місті знаходження здобувачі він повинен повідомити про це викладача та перейти у безпечне місце.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Комунікація зі студентами ОП відбувається через академічного наставника та з НПП у месенджерах, під час занять та консультацій, що було підтверджено здобувачами під час онлайн зустрічі. Крім того, здобувачі можуть отримати інформаційну підтримку на рівні всіх структурних підрозділів ЗВО, на його офіційній веб-сторінці та сторінках соціальних мереж. Освітня підтримка студентів здійснюється шляхом розміщення матеріалів навчальних дисциплін у Інформаційній системі MOODLE та наданням доступу до електронного репозитарію та електронної бібліотеки УжНУ і забезпеченням права на участь у програмах академічної мобільності. Консультаційна підтримка здійснюється усіма підрозділами університету проте особливо важливою є консультування НПП кафедри, консультації центру гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування, юридичної клініки та студентської ради. Під час фокус груп було зазначено, що для здобувачів проводяться тренінги щодо працевлаштування, розміщенні вакансії на веб-сайті ЗВО, а також 14.09.23 було проведено Ярмарок вакансій за участі кафедр. Соціальна підтримка здобувачів ВО забезпечується відділом соціально-психологічної служби УжНУ (<https://cutt.ly/zwnjqFjt>), про що було також підтверджено під час зустрічі з Кулакова С. В. Забезпечуються зворотні зв'язки між учасниками освітнього процесу через студентський моніторинг якості освіти, опитування. Під час проведення зустрічей з фокус-групами було зазначено, що здобувачі не бояться висловлювати свою думку щодо забезпечення якості освітнього процесу.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Розділ 9 «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://cutt.ly/DwbCfPv1>) регламентує порядок створення достатніх і безперешкодних умов для реалізації права на освіту для людей з особливими потребами. Для забезпечення доступності та безперешкодного доступу до приміщень університету було встановлено пандуси, обладнано кнопки виклику для осіб із інвалідністю та інших маломобільних груп населення до жовтого навчального корпусу та у ректораті. Також за сприяння та коштів організації Dorcas Ukraine було встановлено три пандуси та відремонтовано два житлові блоки на перших поверхах гуртожитків № 4-5 ДВНЗ УжНУ (<https://cutt.ly/vwbVi479>). Наказом по університету №424/01-04 від 31.05.2018 року було затверджено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення в ДВНЗ «Ужгородський національний університет», а також визначено відповідальних осіб за виконання цього порядку супроводу (<https://cutt.ly/cwbBondl>). За даною ОП відсутні особи з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В ДВНЗ УжНУ існує ряд документів, які регулюють політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій, а саме: «Положення про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти» (<https://cutt.ly/wwwBpgXg>), «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://cutt.ly/EwbCh55q>), Етичний кодекс (<https://cutt.ly/AwbBaQWm>). У холі ректорату Ужгородського національного університету встановлено «Скриньку довіри» для профілактики виявлення та реагування на конфліктні ситуації. Також у ЗВО створено електронну скриньку довіри (stop.korupcii.uzhnu@gmail.com) для спрощення спілкування між абітурієнтами, здобувачами та ректоратом та з метою запобігання корупції. Під час фокус-груп було встановлено, що на кафедрі БАММ відсутні звернення щодо конфліктних ситуацій; здобувачі та НПП підтверджують довірливі відносини між викладачами та студентами.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Наявна матеріально-технічна, методична та інформаційна база, а також електронне середовище порталу УжНУ, дозволяє забезпечувати якісний освітній процес як в онлайн, так і офлайн режимах. Студенти можуть реалізувати себе поза навчальним процесом (активне самоврядування та гурткова діяльність), а також задовольнити свої фізичні, психологічні та інформаційно-освітні потреби завдяки функціонуючим інфраструктурним підрозділам та розвиненій інфраструктурі. Також у ЗВО встановлено пандуси, обладнано кнопки виклику для людей з обмеженими можливостями - це створює достатні умови для отримання ВО особам з особливими освітніми потребами. В ЗВО забезпечується гнучкий підхід через можливість організації навчального процесу в аудиторіях, обладнаних з урахуванням потреб людей з обмеженими можливостями.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

В умовах дистанційного навчання не всі студенти мають можливість використовувати ліцензоване програмне забезпечення, встановлене на комп'ютерах, які розташовані у комп'ютерних класах у приміщеннях університету.

Відтак, ЕГ рекомендувала б віднайти можливість щодо забезпечення для студентів використання ліцензійного програмного забезпечення, необхідного для опанування окремих ОК, оскільки такі можливості зараз надаються через різноманітні програми підтримки закладів освіти України.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Оскільки наявна достатня матеріально-технічна база, освітнє середовище є безпечним, встановлено довірливі стосунки між здобувачем та НПП, а також виявлені недоліки можуть бути виправлені до наступного навчального року, ЕГ оцінює відповідність критерію 7 на рівні В

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО існує Положення про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд ОП (<https://cutt.ly/9wnbc9Vz>), згідно якого здійснюється створення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП, а також з урахуванням Положення про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/HwnYiiiY>); Положенням про гаранта ОП (<https://cutt.ly/vwnYiPPV>); Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (<https://cutt.ly/mwnRDSzf>). Ці положення складені відповідно до вимог законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», а також «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» визначають елементи та процеси функціонування внутрішньої системи забезпечення якості ОП у ЗВО. Відповідно до п. 4.12 Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти та п. 3.3 Положення про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм у ДВНЗ «УжНУ» здійснюється перегляд ОП. Відбулося затвердження трьох ОП «Бізнес-адміністрування» (2017, 2021, 2023), у 2019 р. до першої редакції 2017 р. вносилися зміни. Після затвердження відповідного стандарту вищої освіти (Наказ МОН України №959 від 10.07.19 р.) до ОП редакції 2017 р. були внесені відповідні зміни, а у 2020 р. затверджено нову редакцію ОП (протокол Вченої ради №6 від 17.09.2020 р. <https://cutt.ly/NwnYoJxc>). У 2021 р. було затверджено нову редакцію ОП. Процес внесення змін та оновлення ОП у 2021 р. містив обговорення її змісту проектною групою 27.05.21 (<https://cutt.ly/wnnbZCfL>); обговорення ОП зі стейкхолдерами 22.06.21 – НПП випускової кафедри БАММ, розробники ОП, випускники, здобувачі, роботодавці (<https://cutt.ly/gwnbMEIL>); затвердження Рішенням Вченої ради ДВНЗ «УжНУ» (протокол №7 від 23.06.21 р., (<https://cutt.ly/xwnntzcl>)). Процес перегляду та затвердження нової редакції ОП у 2022 – 2023 р. містив такі складові: зустрічі РГ ОП, зокрема 06.07.22 <https://cutt.ly/nwnnix65> та 31.03.23 <https://cutt.ly/twnnp44S>; загалом доступні протоколи 6 зустрічей РГ <https://cutt.ly/DwnmfbNA>. Обговорення ОП представниками академічної спільноти, роботодавцями, випускниками та здобувачами 05.04.23: <https://cutt.ly/ownngoohu>; обговорення та схвалення на засіданні кафедри БАММ: протокол №7 від 06.04.23. Наявні рецензії на ОП від представників академічної, ділової спільноти, випускників програми (проф. М. Шкода, Університет DTI, Словаччина; О. Ю. Балко, ТОВ «Майпрофі Консалтинг»; О. В. Фомін, випускниця програми, Co-founder & CEO Sustainable Agency; Accounting Associate в CITCO та CSR manager в Greenbin.app; Цирик А. А., ТОВ «Березнянка»; Обговорення та затвердження ОП Вченою радою ДВНЗ «УжНУ» (протокол №5 від 04.05.2023 р.). На основі аналізу поданих документів, зустрічей з керівництвом ЗВО, гарантом ОП, здобувачами, НПП, роботодавцями, випускниками ЕГ підтверджує, що ЗВО дотримується процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Залучення здобувачів вищої освіти до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості відбувається як безпосередньо — шляхом включення здобувачів до складу робочої групи з розроблення ОП (здобувач Гецько Т. О.); запрошення здобувачів до обговорення освітньої програми (<https://cutt.ly/ownngoohu>); через періодичні опитування щодо якості надання освітніх послуг ОП (<https://cutt.ly/RwnnK535>), так і через залучення студентського самоврядування. У закладі вищої освіти існує Положення про студентське самоврядування в ДВНЗ «УжНУ» (<https://cutt.ly/Jwnn7OPQ6>). ЕГ звертає увагу на те, що в оприлюдненому положенні немає даних щодо його затвердження. Студентське самоврядування здійснюється на рівні ЗВО та окремих факультетів. Студентське самоврядування залучається до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП через аналіз академічної успішності, участь у роботі стипендіальної комісії, участь у Вченій раді факультету, у засіданнях кафедри та в проведенні опитувань (як усних, так і письмових). Згідно з положенням про систему забезпечення якості освіти в ДВНЗ "УжНУ" (п. 5.5), у цих процедурах беруть участь представники

студентської ради УжНУ та студентських рад факультетів. Під час зустрічі з представниками студентської спільноти (голова ППОС УжНУ Баран О. І.; в.о. голови студради УжНУ Гринчук М. Я.; голова студентської ради Факультету історії та міжнародних відносин Яблонський А. В.; голова ППОС Факультету історії та міжнародних відносин – Яцульчак О. В.) було з'ясовано, що існує практика звернень організацій студентського самоврядування до НПП щодо забезпечення якості ОП, покращення організації навчального процесу (<https://cutt.ly/Mwnmrc44>). На основі пропозицій здобувачів були внесені зміни до ОП під час її перегляду у 2022 - 2023 рр., а саме – був виключений курс «Бізнес-планування та створення стартапів» з ОК9, а на його місце було додано курс «Іноземна мова для менеджерів». Також до вибіркового компоненту були додані наступні дисципліни: «Ділові комунікації іноземною мовою», «Тайм-менеджмент», «Управління емоційним інтелектом», «Лідерські стратегії в умовах змінного середовища».

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У ЗВО існує політика та практика залучення роботодавців як партнерів до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості. Так, зокрема, передбачається: залучення роботодавців до процесу оновлення ОП (<https://cutt.ly/rwnbMEIL>; <https://cutt.ly/ownngohu>); проведення періодичних опитувань роботодавців для визначення вимог щодо рівня знань та компетентностей випускників ОП, критичних коментарів та пропозицій щодо подальшого розвитку (анкетування проводилися у 2021 та 2022 рр. з оприлюдненням результатів на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/WwnmdaUG>); включення до складу робочої групи представника роботодавців (Кунинець Є. П., к.т.н., президент фірми ТОВ «Ено Меблі Лтд»; регулярне проведення зустрічей з роботодавцями та обговорення змін до ОП (Попович П. Ю.(прот.№3/2022 від 27.12.2022 р.), Балко О. Ю.; Гунда Б. М.; Клевяник В. Ю.; Цирик А. В.; Коваль О. Д., Німець Н. Б., Тромбола В. В. (протокол №6/2023 від 04.04.2023 р.) (<https://cutt.ly/DwnmfbNA>). Представники роботодавців вносять пропозиції щодо доповнення ОП освітніми компонентами. Так, зокрема, у 2023 р. Клевяник В. (регіональний керівник мережі магазинів «Є take») запропонував внести до каталогу вибіркового дисциплін освітній компонент «Цифрові технології в менеджменті»; Німець Н. Б. (директорка ТОВ «Закарпаттяенергозбут») – ВК «Енергетичний менеджмент»; Коваль О. Д. (приватний підприємець) – ОК «Проектний менеджмент», ВК «Менеджмент міжнародних проектів»; Балко О. Ю. (виконавча директорка ТОВ «Майпрофі консалтинг») – ВК «Рекламний менеджмент», ВК «Бренд-менеджмент та PR в бізнесі» (протокол №6/2023 від 04.04.2023 р.) (<https://cutt.ly/DwnmfbNA>).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Інформація щодо кар'єрного шляху випускників ОП збирається на рівні ЗВО, факультету історії та міжнародних відносин та на рівні кафедри. У ЗВО існує Центр гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування (<https://cutt.ly/5wnRiwL4>), але як було з'ясовано під час зустрічі з керівником центру Яцьків М. Ю., Центр не збирає відомості про кар'єрний шлях випускників. На сторінці Центру є вкладка «Вакансії» із зазначенням логотипів компаній, але не є зрозумілим які вакансії доступні (<https://cutt.ly/jwnHCclZ>). Механізму відстеження кар'єрного шляху випускників є опитування випускників ОП, які проводилися у 2021, 2022 р. (<https://cutt.ly/xwnRlxYu>). Також кар'єрний шлях може бути відстежений під час роботи щодо оновлення ОП, до якої регулярно залучаються випускники освітньої програми, як це, наприклад, мало місце під час підготовки чинної редакції ОП (протокол №6/2023 від 04.04.2023 р.; <https://cutt.ly/DwnmfbNA>), через проведення випускниками майстер класів, семінарів, тренінгів (наприклад, 14.07.2022 випускниця ОП Олександра Фомін стала співорганізатором онлайн-лекції на тему «Як створити сталий бізнес під час війни?» (<https://cutt.ly/XwnRcEZB>); отримання листів подяки від працевлаштувачів, наприклад, відгук роботодавця (ТОВ СМТ Тевіант) на роботу випускниці ОП 2019 р. Товт Т. Я. та лист-подяка від ТОВ «Агро М1» щодо роботи випускника ОП 2020 р. Біжко Р. В. (<https://cutt.ly/qwnROIge>) У 2023 р. оголошено про створення Асоціації випускників факультету історії та міжнародних відносин (<https://cutt.ly/GwnYsMyL>).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Цілі функціонування системи внутрішнього забезпечення якості освіти ЗВО визначені у відповідному Положенні (п. 2.2; <https://cutt.ly/mwnRDSzf>). До них, серед іншого, належить: здійснення моніторингу, періодичного перегляду та вдосконалення освітніх програм, розробки та впровадження нових курсів; щорічне оцінювання здобувачів в вищій освіті, науково-педагогічних і пед. працівників Університету та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань; забезпечення якості складу НПП та педагогічних працівників Університету; забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних та НПП; наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу за кожною ОП; наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; забезпечення публічності інформації про ОП, ступені вищої освіти та кваліфікації; забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками Університету та здобувачами, у т.ч. створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату. Первинна робота з виявлення недоліків ОП здійснюється безпосередньо РГ. Упродовж 2017-2023 рр. робоча група періодично здійснювала моніторинг внутрішнього забезпечення якості ОП за такими напрямками як: доступність навчально-методичного забезпечення ОК; рівень

дотримання академічної доброчесності; потреба у ресурсах для здійснення освітньої діяльності за ОП; забезпечення необхідного рівня кваліфікації НПП; рівень залученості здобувачів, випускників та роботодавців до оновлення ОП; прозорість функціонування ОП, зокрема інформаційне наповнення інтернет-сторінки кафедри та її соціальних мереж. Як видно з аналізу процесу оновлення та удосконалення ОП (<https://cutt.ly/DwnmfbNA>), виправлення виявлених недоліків здійснювалося з задовільною швидкістю: започаткування програми у 2017р.; внесення змін — у 2019 р.; оновлення ОП у 2021 та 2022 - 2023 рр. Під час зустрічі з фокус-групами було з'ясовано, що робота з виявлення та усунення недоліків щодо змісту ОП та процесу її реалізації ведеться постійно. Так, зокрема: створюються та впроваджуються нові ОК та робочі програми до них; удосконалюються засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання, у тому числі з використанням сайту електронного навчання; оновлюється та удосконалюється навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів для реалізації навчання в дистанційному форматі; забезпечується постійне належне опублікування інформації, потрібної для здобувачів щодо ОП; ведеться систематична робота щодо висвітлення функціонування кафедри та ОП у соціальних мережах. Постійно ведеться робота з метою забезпечення дотримання вимог академічної доброчесності здобувачами та НПП. За допомогою анкетування здобувачі можуть оцінити якість ОП та висловити пропозиції щодо її удосконалення (<https://cutt.ly/rwnR9j7D>).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація спеціальності 073 «Менеджмент» за рівнем магістр відбулася у 2017 р., сертифікат про акредитацію серія НД №0789905, рішення ДАК від 03.07.2017 р. протокол №126. Зауваження це пропозиція щодо функціонування ОП на той час містяться у Висновках за результатами проведення акредитаційної експертизи (<https://cutt.ly/TwnTq2WE>). Під час зустрічі з грантом та НПП було з'ясовано, що на основі виявлених недоліків було підсилено організаційні та профорієнтаційні заходи, які постійно оновлюються і розміщуються на веб-сайті кафедри університету (доступний за посиланням <https://cutt.ly/ewnTiAR4>) та на сторінках у соціальних мережах (Facebook і Instagram). Було змінено термін навчання на ОП з 1 року 10 міс. на 1 рік 4 міс. відповідно до рекомендацій МОН. Здійснюється активна робота щодо підвищення кваліфікації викладачів (<https://cutt.ly/fwnTaVHL>). Активізована робота щодо підготовки та оновлення навчально-методичного забезпечення ОК. Під час спілкування з гарантом та НПП ЕГ пересвідчилася, що рекомендації та зауваження, сформульовані в результаті попередньої акредитації беруться до уваги та враховуються при подальшому розвитку та оновленні ОП.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час акредитаційної експертизи ЕГ пересвідчилася у достатньому рівні культури якості, яка проявляється у інституційному та нормативному забезпеченні внутрішньої системи управління якістю. Зустрічі з адміністрацією ЗВО, НПП, грантом, здобувачами, випускниками, працевлаштувачами та представниками ділових кіл, залученими до ОП засвідчують розуміння важливості забезпечення якості вищої освіти та наявність відповідних процесів, процедур та практик. Внутрішня система забезпечення якості освіти постійно розвивається. ЕГ дійшла висновку, що у ЗВО сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Ведеться систематична робота з виявлення недоліків ОП та вживаються заходи щодо їх виправлення. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери (участь здобувачів у складі робочої групи ОП, залучення здобувачів до обговорення змісту ОП, врахування пропозицій здобувачів щодо форми та змісту ОП). Існує та використовується опитування здобувачів щодо якості надання освітніх послуг.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Не ведеться робота щодо оцінювання, систематизації та узагальнення кар'єрного шляху випускників даної ОП, не визначається типова траєкторія працевлаштування випускників ОП. Рекомендація: Створити на сторінці кафедри БАММ та/або Центру гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування інформаційну сторінку щодо можливостей працевлаштування саме для випускників ОП. Започаткувати систематичне відстеження кар'єрного шляху випускників ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Внутрішня система забезпечення якості освіти функціонує на рівні ЗВО, забезпечуючи достатній рівень якості освітнього процесу. Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП відбуваються відповідно до внутрішньої нормативної бази ЗВО. Разом із тим, потребує посилення робота щодо забезпечення якості ОП через систематичне відстеження, узагальнення та систематизацію кар'єрного шляху випускників ОП, визначення типової траєкторії працевлаштування. З урахуванням сильних сторін та пропозиції щодо вдосконалення, ЕГ оцінює відповідність критерію 8 на рівні В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу в УжНУ регламентуються нормативними документами, які знаходяться у вільному доступі і розміщені на офіційному сайті ЗВО у вкладці "Нормативні документи" з випадуючого меню УжНУ (<https://cutt.ly/EwnPgkU1>), а саме: Статутом ДВНЗ УжНУ (<https://cutt.ly/KwnPgKYJ>); Положення про Конференцію трудового колективу УжНУ Положення про організацію освітнього процесу, Положення про визначення рейтингу НПП, Правила внутрішнього розпорядку УжНУ та ін. Усі нормативні документи ЗВО містяться у вкладці "Нормативні документи" і чітко згруповані за видами: Антикорупційні заходи, Акт перевірки, Звіт ректора, Накази, Положення, Фінансова звітність, Рейтинг НПП та студентів, Платні послуги, Штатні розписи, Інше. Зміст, розподіл за категоріями, інформація та структура цих документів є зрозумілими та доступними і обов'язковими для дотримання всіма учасниками освітнього процесу. ЕГ встановлено, що під час реалізації ОП забезпечується чітке виконання усіх встановлених правил та процедур. На відео-зустрічах із фокус-групами встановлено, що інформація про права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є зрозумілою та доступною. Здобувачі підтвердили, що з цією інформацією, насамперед, їх знайомить академічний наставник (куратор) групи. Під час відео-зустрічей та спілкування з НПП була продемонстрована обізнаність та орієнтація у переліку та змісті нормативних документів, що є у вільному доступі на сайті УжНУ

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На офіційному сайті через вкладку "Абітурієнту" та "Студенту" в основному меню, обравши опцію "Освітні програми", відбувається перехід на сторінку, де зазначені всі ОП УжНУ, обравши 073 "Менеджмент", ми переходимо на сторінку, де знаходяться попередні та чинна редакція ОП 2023 р. (<https://cutt.ly/IwnF6ZsO>). Сторінка ОП "Бізнес-адміністрування" містить редакції затверджених ОП 2017, 2019, 2021, 2023 рр. (<https://cutt.ly/IwnF6ZsO>). Проект ОП на момент роботи ЕГ відсутній (відповідно до затвердженого регламенту). Відповідно до протоколів №5 від 30.11.21 засідання кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту визначено відповідальну Курей О.А. за створення опитування стейкхолдерів через гугл-анкету та проведення анкетування (<https://cutt.ly/8wneBDJx>). ЕГ отримала витяги з протоколів засідання кафедри, де були обговорені результати проведених моніторингових у частині оновлення відповідно до рекомендацій як здобувачів, так і роботодавців. ЕГ вважає доцільним залишати у відкритому доступі на сайті ОП рецензії стейкхолдерів та відгуки роботодавців.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Повнотекстові варіанти ОП (включаючи цілі, очікувані результати та компоненти) в редакції 2017, 2019, 2021 та 2023 рр. доступні у відкритому доступі на офіційному сайті УжНУ. Також доступними та відкритими є анотовані тексти вибіркового навчальних дисциплін та робочих програм обов'язкових освітніх компонент ОП (<https://cutt.ly/DwnPdGEg>). Обсяг представленої інформації є достатнім для інформування внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Розроблена в УжНУ нормативна база, що регулює права та обов'язки учасників освітнього процесу, знаходиться у вільному доступі на сайті УжНУ. ЕГ виявлено, що процедури є доступними та відкритими для всіх учасників освітнього процесу, що також було підтверджено під час проведення зустрічей. Всі зацікавлені сторони долучені до внесення своїх рекомендацій та побажань до проекту ОП через безпосередню участь в групі розробників ОП або через опитування. Здійснюється обговорення проєктів ОП за участю зацікавлених осіб, пропозиції яких враховують при її оновленні. Основна інформація щодо діяльності ЗВО, освітнього та наукового процесу, ОП "Бізнес-адміністрування" доступна на офіційному сайті та розміщена у вільному доступі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Прозорість та публічність за ОП "Бізнес-адміністрування" відповідають Критерію 6 із зауваженнями, пов'язаними з недостатньою прозорістю сайту в частині адміністрування доступу до процесу громадського обговорення проєкту ОП (з огляду на відсутність доступності до процесу обговорення під час роботи ЕГ), що не є критичними.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на наведені сильні та виявлені слабкі сторони (пов'язані з недостатньою прозорістю сайту в частині доступу до процесу громадського обговорення проєкту ОП) у контексті критерію 9, експертна група дійшла висновку, що ОП «Бізнес-адміністрування» (магістерський рівень) відповідає рівню В за критерієм 9. Взірцеві та інноваційні практики відсутні.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Ковтун Олена Анатоліївна

Члени експертної групи

Робул Юрій Володимирович

Валькова Олена Олександрівна